

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 27
júl, august 2017
cena 1 euro

7-8

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Chcel byť kňazom, stal sa organistom

NÁŠ ROZHOVOR

Prísť na svet v roku 1949 v rodine organistu bolo samo sebou stigmatické. Peter Selecký sa narodil ako prvé z piatich detí v Trenčíne, zmaturoval na stavebnej priemyslovke, odišiel z tretieho ročníka teologickej fakulty, aby napokon skončil konzervatórium a stal sa – organistom. Ako devätnásťročný protestoval proti vstupu spojeneckých vojsk s vlajkou, namočenou do krvi Danky Košanovej. Do roku 1989 ho ŠtB trikrát zatkla. V súčasnosti je organistom v bratislavskom kostole sv. Jána z Matky (Trojičný kostol). A členom našej organizácie.

Ako si spomínate na detské roky?

Mal som ťažké detstvo. Otcovi zakázali učiť na základnej škole v Trenčíne, lebo bol cirkevným zamestnancom. Hral v kostole na organe a bol regenschori. Takže chýbali

Peter Selecký (v strede) s bratom Tonkom 21. augusta 1968 v uliciach Bratislavy.

Foto Marc Garanger

nám finančné prostriedky, ale inak som mal pekné a bezstarostné detstvo a veľmi rád sa k nemu vraciam. Otec napokon musel z Trenčína odísť a zamestnal sa v speváckom zbere Slovenskej filharmónie v Bratislave.

Zanechal kostolný organ?

Nie, nezanechal. Hral v Dóme sv. Martina, na národnom výbore v treťom obvode pri sobášoch a hoci komunisti vedeli o tom, že otec je

organistom v kostole, v Bratislave im to neprekážalo, v Trenčíne áno.

Koľko ste mali rokov, keď ste prišli do Bratislavy?

Mal som 15 rokov a začal som študovať na stavebnej priemyslovke. Aj môj mladší brat Tono študoval na tej istej škole. Zmaturoval som v roku 1968 a rozhodol som sa ísť študovať na teologickú fakultu v Bratislave.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
Pár posnemových riadkov

2

**Vyhlasenie snemu
O slobode slova**

3

Eva Zelenayová
**SME má cenzorstvo
v génoch**

3

13. snem PV ZPKO

4 – 7

**Výkonná rada
PV ZPKO**

8

Viliam Jablonický
**Obete hrdinskej
obrany Slovenska**

9

Mária Dvorčáková
Jáchymovské peklo

12 – 13

Ivan A. Petranský
Kam smeruje ÚPN?

15

Pár posnemových riadkov na leto

SNEM

Tak, a máme za sebou už 13. snem našej organizácie. Prebiehal veľmi kultúrne, vládla pokojná a priateľská atmosféra – taká, aká by mala byť samozrejmosťou u ľudí, ktorí už nejaké utrpenie zažili a vedia, že netreba ho rozmnožovať. Chcem sa poďakovať tým, ktorí ho pomohli organizačne pripraviť, členom komisií, moderátorovi, v neposlednom rade zapisovateľke, ako aj samotným účastníkom snemu. Všetci prispeli k jeho zdarnému priebehu. Samozrejme chcem sa poďakovať aj za dôveru, ktorú ste mi zvolením dali na ďalšie dva roky. Keď som sa ešte priamo na sneme hneď po voľbe poďakoval a povedal som, že som mimoriadne hrdý na to, že táto elita slovenského národa ma zvolila, nebol to len prázdny bonmot, aký sa pri takýchto príležitostiach sluší vysúkať z rukáva. Pretože to nie je len môj názor, ale zodpovedá nefalšovanej skutočnosti, že za ozajstnú elitu národa môžeme považovať iba ľudí, ktorí majú dostatok rozumu, aby nepodľahli akýmkoľvek chýbajúcim ideám, v tomto prípade komunistickým, ale aj dostatok charakteru, aby vedeli vzdorovať pokušeniu ľahkého zisku, keby sa pridali na stranu zločincov. Jeden z dôvodov, prečo komunizmus všade dosahoval iba druhú a tretotriednu výsledky a nakoniec stroskotal bol aj v tom, že práve z múdrych a charakterných ľudí urobil ľudí druhej kategórie a prakticky ich vylúčil z budovania spoločného dobra.

„A tak začala cenzúra. V časopise taká brutálna, že už začali vyhadzovať materiály odsúhlasené redakčnou radou zo zalomeného čísla. Česť práci súdruhov, toto si fakt dobre pamätáme! Tak tiež sa prakticky zrušila vydavateľská činnosť. Pomáhali im v tom aj pokrokoví novinári, ktorí začali ústavu vytykať vydávanie pamätí slovenských politikov. Teda základnej pramennej literatúry k našim dejinám. Uvedomte si – novinári, teda ľudia, pre ktorých by sloboda slova mala byť niečo ako benzín pre auto! Aj z toho vidno, že len ťažko sa na týchto ľuďoch dá použiť označenie novinár. Sú to skôr udavači, ktorých spôsoby naši členovia dôverne poznajú už z 50. rokov.

Že prečo odrazu toľko cenzúry, je veľmi jednoduché. Naše masmédiá opäť zaplavujú komunistické lži a preto ne-

môžu strpieť faktické publikácie, ktoré im ich ľahko vyvracajú. Povedal by som, že medzi našimi členmi je určite najčítanejšia historická literatúra. No ešte nikdy nikoho nenapadlo protestovať, že sa vydali pamäť nejakého popredného komunistického funkcionára. Naopak, aspoň sa dočítame o dôležitých veciach z prvej ruky a osobnostný filter pisateľa čitateľ ľahko dá bokom. Veď to hlavné, prečo sme v novembri zvonili kľúčikmi, bola sloboda a jej koruna, sloboda slova!

A tento pohon na čarodejnice teraz postihuje aj Maticu. Nuž ale proti vydávaniu pramennej historickej literatúry môže byť len komunistický tupec, ktorý sa od 50. rokov ničomu nenaučil. A ktorého diskurz stojí na lži, preto nestrpí diskusiu. Zazlievam Matici, že po boľševickom pokriku stiahla video o 14. marci. Toto bol podľa mňa ten hlavný škandál. Nie je podstatné, či bolo dobré alebo zlé, ale či bolo založené na pravdivých premisách. Dobyté zákopy pre slobodu slova by sa nemali len tak ľahko opúšťať, lebo opäť zaviazneme v močiaroch neslobody tak, že nebudeme môcť ani dvihnúť nohu. Teraz sú časy, keď sa opäť žiada občianska odvaha. Musíme si byť vedomí našej pravdy. Aj keď vieme, že v politike pravda nie je vždy ten najsilnejší spojenec...”

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

SLOBODA SLOVA

Na sneme sme prijali vyhlásenie na ochranu slobody slova, ktorá sa v poslednom čase začína veľmi nebezpečne zužovať. Rozoslali sme ju do všetkých médií, no zatiaľ jediná „reakcia“ bol štvavý článok v novinách SME proti nášmu časopisu. Evidentne preto, lebo im prekáža slobodný a pluralitný výklad našich dejín. Jednoducho, opäť nastávajú časy demokracie s jediným správnym názorom a progresívnej represívnej „tolerancie“. K téme slobody slova som sa vyjadroval aj v rozhovore pre Slovenské národné noviny. Keďže z priestorových dôvodov sa do čísla nevošiel celý, neskrátený odsek o cenzúre v časopise Pamäť národa, uvidím ho aspoň pre našich čitateľov.

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Šéfredaktorka**: Eva Zelenayová • **Redakčná rada**: Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie**: 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón**: 02-5263 8156 • **e-mail**: uzpko@mail.t-com.sk • **webová stránka**: www.pv-zpko.sk • **IČO**: 00679879 • **Cena jedného výtlačku**: 0,90 EUR • **Celoročné predplatné**: 10 EUR • **Predplatné pre zahraničných abonentov**: 50 USD vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Sberbank Slovensko a.s.**: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX • **EV**: 3851/09 • **Tlač**: PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN**: 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Vyhlásenie 13. snemu PV ZPKO O slobode slova

Politickí väzni, deti a manželky politických väzňov, ľudia prenasledovaní komunizmom, ktorých utrpenie a morálny postoj prispel zásadným spôsobom k odstráneniu totalitného režimu a nastoleniu demokracie, vyjadrujú hlboké znepokojenie nad krokmi našich politikov, ako bolo presadenie zákona proti extrémizmu a jeho uvádzanie do praxe pomocou NAKA. Rovnako vyjadrujú znepokojenie a protest proti praktikám našich masmédií, ktoré názory svojich sponzorov povýšili na neotrasiteľné pravdy, o ktorých odmietajú diskutovať. Vidíme, že nielen starí komunisti sa masovo vracajú na všetky možné posty, ale už aj ich spôsoby. Odmietame byť svedkami šírenia nevyvážených a hlavne nenávisťných dezinformácií, proti ktorým sa nie je možné nikde ohraďovať.

Pre našich členov, politických väzňov a ich príbuzných, bol ten najväčší výdobytok novembra sloboda. Sloboda pohybu, sloboda náboženská, sloboda podnikania, umelecká sloboda, a celé to bolo zastrešené tou najvzácnnejšou slobodou – slobodou slova. Tá je zároveň tým hlavným zdrojom všetkých ostatných slobôd, aj tu nespomenutých. Pevne sme všetci verili, že už sa nezopakujú časy, keď za nevhodné názory – a človek často ani nevedel, v čom sú nevhodné – sa bralo na dlhé roky do väzenia. A za ich rozširovanie ešte viac. O to smutnejšie je, že po toľkých rokoch sme opäť svedkami podobných snáh, politici opäť chcú direktívne vymedzovať hranice toho,

čo je správne. Presne ako to robila KSČ, vrátane „správnej“ interpretácie našich dejín, ktorú aj dnes majú v rukách starí komunisti. A prenasledovanie sa rozbieha opäť na základe ľavičiarских konštruktov, tentoraz úchyľnej politickej korektnosti a pojmov ako rasizmus, homofóbia, gender, revizionizmus, dokonca vo veľkom sa opiera o primitívnu stalinskú inštrumentáciu pojmu fašizmus. No na rozdiel od komunistov, ktorí to robili priamočiaro brutálne, teraz sa to deje skôr „kradmou rukou“, ako by povedal básnik. Ale podstata je rovnaká, ako bola v 50. rokoch – zrušiť slobodu slova a opäť prenasledovať odlišné názory, pretože sa jednoducho znovu označia za zločinné. Nastolíť vládu podozrenia aj s novými udavačmi. Neexistencia slobody slova je navyše mimoriadne riziková v časoch obrovského nebezpečenstva pre Európu, keď sa na ňu valí moslimská invázia s terorizmom.

Už sme raz zažili jedno vytriezvenie z úprimných snáh o slobodu – v roku 1968. Preto by sme veľmi neradi zažili ešte jedno takéto normalizačné vytriezvenie aj po roku 1989. A ešte menej radi by sme do našej organizácie politických väzňov prijímali nových členov, ktorí by mali v prihláške údaj: politický väzeň po roku 2017.

Preto vyzývame našich popredných politikov, aby zastavili prijímanie takýchto zákonov, naopak, aby legislatívne a finančne podporili vydávanie tlače, ktorá nie je slúžkou ani našich, ani zahraničných oligarchov. Aby nikto v budúcnosti nemohol prekvalifikovať aj ich činy a označiť ich ako spoluúčasť na protiústavnom potlačaní základných slobôd a demokratických princípov daných ústavou Slovenskej republiky.

Bratislava 7. júna 2017

SME má cenzorstvo v génoch

Náš časopis sa nedávno stal terčom útoku denníka SME. Informáciu prevzal verejnoprávny rozhlas a televízia a pokračoval v diskreditácii Svedectva, jeho tvorcov a organizácie PV ZPKO. Denník dokonca občianske združenia protifašistických bojovníkov a protikomunistického odboja obvinil z toho, že „sa postavili na stranu tých, ktorí chcú zničiť demokraciu a zaviesť nový poriadok, v ktorom chcú vešať svojich odporcov“. Odhladiť od neoprávneného zásahu do práv občianskeho združenia, redakcia si pri takom vážnom obvinení nedala ani len toľko námahy, aby si zistila správny názov organizácie, čo svedčí o úrovni tohto periodika. Nehovoriac už o tom, že redakcia ma nepožiadala o rozhovor do novin, ktorý denník uverejnil. Rovnako noviny neuverejnili žiadosť o odpoveď predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Švedu požadovanú v zmysle tlačového zákona, ani reakciu predsedu redakčnej

SLOVO SVEDECTVA

rady Svedectva Jána Košiara na manipulatívne články v tomto periodiku.

Denník SME od začiatku svojej existencie v roku 1993 káduje a kráľuje svojich názorových protivníkov. Už jeho vznik spre-vádzal podvod. Vedenie redakcie Smena si zaumienilo získať denník od štátu do súkromných rúk jednoduchou operáciou. Ponúкло všetkým zamestnancom podpísať výpoveď a po týždni praktickej neexistencii denníka ho mala prevziať súkromná firma. Plán nevyšiel, Smena vychádzala ďalej, ale stala sa objektom dennodenných útokov zo strany SME. Že šlo o politickú objednávku svedčí skutočnosť, že Smena sa stala objektom nevybraných útokov zo strany opozičných politikov aj na pôde NR SR.

Denník SME si od svojho vzniku uzurpoval pozíciu hlavného cenzora v mediálnej oblasti. Napokon vyplývalo to z rodinnej previazanosti niektorých redaktorov na

niekdajšieho šéfa ÚV KSS pre kultúru. On rozhodoval o vhodnosti či nevhodnosti článkov na publikovanie, ak si šéfredaktori neboli istí niektorými článkami redaktorov... Aj mne zadržal niekoľko reportáží. Denník sa od začiatku vyhranil ako tvrdý zástanca čechoslovakizmu a odporca vlády Mečiara. Redaktor Ernest Weidler mal k dispozícii novinovú stranu na kádovanie politických oponentov. Táto prax denníka vo vlastníctve oligarchov pokračuje dodnes.

Zástupca šéfredaktorky denníka SME Jakub Filo vo svojom stĺpčeku napísal: „Práve pamätníci by nám mali odovzdávať posolstvá o tom, aké je dôležité nepodľahnúť propagande a pomýlenej ideológii o nadradenosti jedných nad druhými.“ Veď práve o to sa usiluje časopis Svedectvo na základe prežitého utrpenia ľudí v dôsledku pomýlenej ideológie.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Snem potvrdil: Sme strážcami demokracie

Už nie novinári, ale organizácie politických väzňov preberajú funkciu strážcov demokracie. Priam okázalo to ukázali udalosti ostatných dní a potvrdili odhodlanie členskej základne PV ZPKO vyjadrené na 13. sneme 7. júna t.r. v Bratislave. Vyhlásenie delegátov snemu o slobode slova uverejňujeme na 3. strane.

Na trinástom sneme v Bratislave sa zišlo 72 delegátov z celého Slovenska. Predseda organizácie Ján Litecký Šveda predniesol podrobnú správu o činnosti od 12. snemu. Spomenul, že prostredníctvom Svedectva sa verejnosť oboznamuje s praktikami bývalého režimu a je aj pravidelným zdrojom informácií pre členov organizácie, hlavne tých, ktorí sa pre zlý zdravotný stav už nemôžu zúčastňovať na aktivitách organizácie. Vyzdvihol organizovanie pietnych spomienok na obete komunizmu pobočkami PV ZPKO i účasť členov organizácie na pietnej spomienke pod múrom leopoldovskej väznice. Regionálne organizácie z Košíc a Prešova každoročne zastupujú organizáciu na tradičnom stretnutí a pietnej spomienke na prenasledovaných a internovaných tzv. muklov

Za predsedníckym stolom počas snemu: sprava Ján Litecký Šveda, Ján Košíar a Rafael Rafaj.

Foto Eva Zelenayová

v uránových baniach v Jáchymove. Zúčastňujú sa i funkcionári z ďalších pobočiek na Slovensku.

Na sneme odznela aj informácia o organizovaní vedeckých konferencií. V roku 2015 sa uskutočnila v Kongresovom centre Domova vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach. V roku 2016 v priestoroch hotela KASKÁDY pri vodnej nádrži Kráľová. Tradičnou sa stáva spomienka na popraveného Pavla Kalinaja v Bjacovciach. K stému výročiu jeho narodenia a 60. výročiu popravy bol v roku 2015 venovaný seminár v Levoči. Zúčastnilo sa ho 65 členov organizácie. Podobne spomienku na Barbarskú noc v Banskej Bystrici

možno zaradiť k aktivitám celoslovenského významu, ktorá si buduje svoju tradíciu.

Piety i nové knižky

V Deň boja za slobodu a demokraciu 17. novembra už tradične Predsedníctvo PV ZPKO organizuje slávnostnú pietnu spomienku pod krížom obetí komunizmu na bratislavskom cintoríne Vrakuňa, kde sa nachádza celoslovenský pamätník s menami obetí bývalého režimu. Okrem politických väzňov komunizmu z celého Slovenska sa pietnej spomienky zúčastňujú aj predstavitelia politického a verejného života.

V Bratislave v refektári u Milosrdných bratov sa 9. februára 2016 uskutočnila verejná prezentácia spomienkovej knihy nášho člena Antona Čulena na ťažký život kresťana v socialistickej armáde a knihy politických esejí o súčasnosti predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Šveda s kultúrnym programom a s diskusiou.

Vo februári 2016 vedenie PV ZPKO oslovilo anketou a listom všetky štandardné a relevantné politické strany vo veci ich postoja a prípadnej iniciatívy alebo podpory pre odškodňovaciu legislatívu pre bývalých politických väzňov, vrátane legislatívneho

Časť delegátov snemu.

Foto Eva Zelenayová

zrovnoprávnenia III. odboja (protikomunistický) s II. odbojom (protifašistický), aj s konkrétnymi návrhmi a následným vyhodnotením.

V čase zostavovania vlády a príprave nového programového vyhlásenia predseda PV ZPKO poslal list všetkým predsedom strán vládnej koalície s požiadavkou, aby do vládneho programu zahrnuli aj návrh Zákona o postavení a pôsobnosti Zväzu protikomunistického odboja, III. odboj. Na návrh čestného predsedu PV ZPKO Arpáda Tarnóczyho odoslalo vedenie o.z. list ministrom zahraničných vecí Miroslavovi Lajčákovi, aby pri príležitosti slovenského predsedníctva v rade EÚ zahrnul do programu návštev význačných zahraničných predstaviteľov aj návštevu cintorína Vrakuňa s centrálnym pamätníkom obetiam komunistickej zločiny.

Listy predstaviteľom štátu

Ministerke spravodlivosti Lucii Žitňanskej bol 12. septembra 2016 zaslaný ďalší zo série listov pre rozhodujúce štátne inštitúcie, v ktorom združenie požadovalo zriadiť dôstojné múzeum pre zločiny komunistickej totality, kam by sa mali vodiť nielen štátne návštevy, ale hlavne školská mládež. Vo februári 2017 bol ministerke spravodlivosti adresovaný list s kritikou prijatého zákona o extrémizme a vzniku NAKA – obdoby oddelenia ŠtB pre boj s vnútorným nepriateľom. V apríli došlo k stretnutiu predsedníctva PV ZPKO s ministerkou Žitňanskou.

Pri príležitosti stého výročia VOSR iniciovalo združenie výzvu pre miestne zastupiteľstvá na odstránenie komunistických pomenovaní. V marci na

Delegáti na sneme.

Foto Eva Zelenayová

zasadnutí výkonnej rady navrhli kandidátov na štátne vyznamenanie: Štefana Nováka, Martina Hagaru a Michala Meleka in memoriam. Bol zaslaný list ministrom školstva Petrovi Plavčanovi so žiadosťou o prijatie.

V marci sa uskutočnili výročné členské schôdze pričom v Bratislave odovzdali diplom Statočná slovenská žena v súvislosti s vydaním kalendára na počesť výročí prvého slovenského prezidenta: Eve Bobkovej, Márii Sýkovej, Zuzane Lackovej a Monike Gajdošovej.

Podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj konštatoval, že organizácia PV ZPKO pôsobí v prostredí, o ktorom sme nepredpokladali pred 20. rokmi, že bude také nepravé voči nám. Je viac faktorov, s ktorými sa musíme vysporiadať. Držať líniu, aby sme nedopustili návrat praktík z minulosti. Vývoj ide dopredu a preto sa zameriavame aj na komunikáciu s aktuálnou politickou garnitúrou.

Ocenení za statočnosť

S hospodárskymi výsledkami organizácie za roky 2015-2016 oboznámila delegátov snemu účtovníčka Eva Litecká Švedová. Prítomných oboznámila s výsledkom administratívnej kontroly hospodárenia PV ZPKO Ministerstvom vnútra SR. Kontrolóri nemali námietky voči hospodáreniu organizácie a konštatovali, že podmienky čerpania dotácie boli splnené.

Správu Republikovej kontrolnej komisie o kontrole hospodárenia v rokoch 2015-2016 a plnenia uznesenia 12. snemu PV ZPKO predniesol jej predseda Ing. Miroslav Plečeník. Na sneme odovzdali čestné uznania Za statočnosť.

Diplomy si prevzali **Alžbeta Biľeková, Anna Fodorová, Veronika Gregorová, Helena Halková, Ing. Július Homola, Roman Jesenský, Pavol Lavo, Alžbeta Loudová, Ing. Ivana Mravcová, Ida Nayová, Jozef Nemlaha, Felix Neštrák, Juraj Nižňanský, Štefan Novák, Ján Parcer, Štefan Skladan, Ladislav Solár, Bernardína Sprušanská, Jozef Stančík, Mária Šidová, Juraj Vrábel, Helena Záhorová a Margita Zimanová.**

Diskusné príspevky zo snemu uverejňujeme samostatne.

Na nasledujúce funkčné obdobie boli zvolení: **Ján Litecký Šveda** (predseda), **Rafael Rafaj** (podpredseda) a **Miroslav Plečeník** (predseda RKK). Delegáti jednomyselne hlasovali za uznesenie snemu.

Anna Fodorová a Miroslav Plečeník na sneme.

Foto Eva Zelenayová

Odznelo v diskusii

Pokračovanie z 5. strany

Martin Hagara

Žiaľ zisťujem, že tí čo sme boli komunistickým režimom perzekvovaní, je nás tu pár. Odchádzame ako sneh. Apelujem, aby sme naše skúsenosti odovzdávali mladým ľuďom, lebo nepoznajú skutočnú pravdu, naletia. Čítal som ako bolo dobre za socializmu. Ale komu? Zhabané majetky, mŕtvi, perzekvovaní, tí čo si pamätáte, odovzdávajte skúsenosť mladým. Z médií sa nič nedozvedia. Naším odchodom do večnosti sa na všetko zabudne a dobrý bude len ten, o kom budú písať médiá.

Mikuláš Tóth

V roku 2016 som navštívil novozriadené poradenské centrum – Informačno - poradenské centrum (IPC) pri Vyššom územnom celku Košice. Chcel som zistiť možnosti získania finančných prostriedkov z eurofondov pre mimovládne neziskové organizácie, občianske združenia kam patrí aj PV ZPKO. Takéto IPC boli zriadené v krajských mestách na Slovensku v sídlach samosprávnych krajských úradov. Poskytujú bezplatné konzultácie formou osobného, emailového či telefonického kontaktu potenciálnych žiadateľov a prijímateľov pomoci z európskych fondov, v súčasnosti na roky 2014 – 2020.

Informoval som sa na možnosť podpory z eurofondov pre pamätníky a pamätne tabule, ktoré spravujú PV ZPKO. Súčasne som vysvetlil, kto sme, čo je našim cieľom. V košickom VÚC o nás nevedeli. Cez ich dotazník zisťovania záujmu o využívanie európskych a štrukturálnych fondov (EŠIF) mi ponúkli portfólio integrovaného regionálneho operačného programu (IROP), kde zo šiestich programov ani jeden nebol vhodný pre PV ZPKO. Nezahrňal v sebe vlastnosť, ktorá by umožňovala vstup PV ZPKO do týchto programov.

V prvom štvrťroku 2017 som bol znovu vo VÚC Košice na odbore dotácií pre mimovládne organizácie a občianske združenia podľa ich štandardných podmienok, ale dotácie

poskytujú len takým, ktoré majú právnu subjektivitu v Košickom kraji. PV ZPKO samozrejme nemá IČO, DIČO a bankový účet v Košickom kraji.

Vo Všeobecných záväzných nariadeniach (VZN) miest a obcí kde žijú bývalí politickí väzni komunizmu z trebišovskej pobočky PV ZPKO nie sú spracované a zahrnuté možnosti ich podpory zo strany samospráv a mnohé z týchto samospráv ani nevedia o tom, že na Slovensku aj v ich mestách a obciach žijú bývalí politickí väzni, ani o organizácii PV ZPKO. Táto nevedomosť je znásobená ešte skutočnosťou, že ak títo úradníci zazrú na nejakom tlačive formulára žiadosti pečiatku s názvom PV ZPKO, javí sa im to ako odpudzujúce a konajú tak, aby požiadavka PV ZPKO bola čo najviac minimalizovaná.

V našej organizácii je matematická nerovnosť medzi príjmami a výdavkami trvalý stav, čo neumožňuje zabezpečiť obnovu pamätníkov a pamätných tabúl, i pietnych spomienok na obete komunizmu. Nastavenie dotačných podmienok vo VÚC a VZN obcí a miest bez zreteľa na existenciu politických väzňov komunizmu sú negatívom a zádrhľom na získanie akejkoľvek podpory či presadenia svojich žiadostí na skromné zviditeľnenie organizácie v mieste ich bydliska. Realita dnešných dní je aj v tom, že v samosprávach miest a obcí, VÚC a v štátnej i verejnej správe sedia vo funkciách bývalí komunisti a ich deti, nominanti ľavicových strán skrývajúci sa za sociálnu demokraciu, ktorým ľudia s protikomunistickou orientáciou nevoňajú a aj dnes členov PV ZPKO od okresných pobočiek po krajské ignorujú, alebo im kladú prekážky. Nepomôžu k zviditeľneniu PV ZPKO na úrovni miest a obcí.

Mária Dvorčáková

Dňa 16.9.2016 som dostala odpoveď z prezidentskej kancelárie, že sa ospravedlňujú, komisia sa mojim podnetom zaoberala a citujem: vyskytlo sa niekoľko problémov. Každým doporučeným podnetom na štátne vyznamenanie sa najprv zaoberá komisia. Tak to bolo aj v roku 2015. Komisia posudzovala i ďalšie návrhy, hlava štátu má právo

na subjektívne posúdenie návrhu. Na môj návrh, v ktorom som žiadala o prijatie u prezidenta mi kancelária odpovedala, že vzhľadom na enormné množstvo žiadostí, prezident zrejme mi nebude môcť vyhovieť. Napísala som aj ďalší list prezidentovi republiky, v ktorom som uviedla, že pokiaľ on si socializmus užíval, ja som bola perzekvovaná.

Margita Zimanová

Bolo to 23. mája o tretej hodine popoludní, keď mi zavolała pracovníčka Národného archívu v Prahe, že pri hľadaní popravených osôb prišla na meno môjho otca Pavla Valenta, kde boli uložené dva listy. Napísal ich otecko pred popravou. Popravený bol 27. marca 1953 na Pankráci v Prahe. List bol adresovaný manželke Margite Valentovej a deťom. Po poprave otca nám nikto neoznámil, že je už po smrti. Dozvedeli sme sa to až po úmrtí jeho otca z matriky vo Zvolene. Mamičke o tom, že otecko už nežije, povedal dozorca, ktorý sa s ňou stretol vo väzení.

Neviem prečo takto bezohľadne a nezodpovedne si počínali dozorcovia či pracovníci väznice, ktorí mali na starosti oznámiť to rodine. Takéto mali praktiky, takto zaobchádzali s rodinami politických väzňov.

Uplýnulo už 64 rokov odvtedy, čo tieto vzácne listy sa dostali do Národného archívu v Prahe a Pán Boh to zariadil tak, aby sa konečne dostali do správnych rúk. I keď mamička a sestra sa tohto listu nedožili.

Peter Bielik

„Chcem do uznesenia, aby bola oprava vo Svedectve.“ A prečítal návrh, ktorý však súvisel s článkom z roku 2006.

Ján Litecký Šveda

Je to stará kauza, ktorú ja už nemôžem napraviť. Skôr apelujem na kresťanskú pokoru.

Peter Bielik

Obrátil som sa na snem, nie na predsedu. Kontinuita tu je, zodpovednosť tu je, Svedectvo je tu na to, aby napísalo pravdu.

Peter Selecký

Doniesol krásny suvenír z Jáchymova, ktorý počas snemu zdobil predsednícky stôl.

Matej Šulej

Vaše utrpenie pre postoje k pravde, viere a spravodlivosti ma veľmi oslovilo a tak som sa v roku 2000 stal členom PV ZPKO v Poprade. Nemal som osobnú skúsenosť s prenasledovaním v období komunistickej totality, ale vaše krížové cesty po leopoldovských, ilavských, valdických, jáchymovských lágroch a väzeniach ma presvedčili o potrebe o tom hovoriť, aby to neupadlo do zabudnutia. Môj pohľad ako človeka, ktorý to nezažil, na vzťah k daným udalostiam

Anton Malacký (vpravo) preberá diplom Za statočnosť. Foto Eva Zelenayová

Diplom Za statočnosť si preberajú Ing. Martin Hagara a Alžbeta Loudová.

Foto Eva Zelenayová

tiam zo strany štátu, vlády ako aj občanov našej vlasti je smutný, vlačný. Mám taký dojem, že vaša schopnosť jemným vyjednáváním s príslušnými orgánmi štátu a moci bola príčinou toho, že neboli docenené titánske zásluhy vás, politických väzňov, že dnes, 27 rokov od revolúcie sme tam, kde sme.

Preto si myslím, že by sme mali energetickejšie vyjednávať, etablovať sa a využiť všetky možnosti, ktoré máme, aby sa na vás nezabudlo. Mám na mysli hlavne osobné stretnutia v mestách a dedinách našej republiky. Pripomínať sa letákmi a v nich uviesť, ktoré médiá nechcú s nami spolupracovať a konkrétne aj ktorí ľudia. Keď chceme, aby sa na to nezabudlo, myslím si, že inej cesty niet.

Tak ako osobná statočnosť a viera vám pomáhali v období prenasledovania a odsúdenia, tak sa to musí uskutočňovať a prejavovať aj dnes.

Ján Košiar

Vysvetlil k akému nedorozumeniu došlo v Banskej Bystrici pri organizovaní spomienky na Barbarskú noc. Na dehonestujúci článok v denníku SME poslal svoju odpoveď, ktorú prečítal v sneme. Konštatoval, že udalosti nás vracajú pred rok 1989. Mediá nám diktujú, čo si máme myslieť, konať, zdôrazniť. Mediá nás aj vtedy, ako aj dnes, menovali za nacionalistov, extrémistov...a idú diktovať aj Katolíckej cirkvi.

Juraj Vrábek

Slovenský básnik Andrej Sládkovič napísal známu báseň „Nehaňte ľud môj“, ktorá končí veršom: „Ale nechaj mi národ bez hany; Národ patrí k veciam svätým!“

Dostali sme sa do situácie, keď parlament prijal zákon proti extrémizmu z dielne ministerky spravodlivosti Lucie Žitňanskej. Tento zákon je diktátom, podľa ktorého nemôžem vlastniť niektorú oficiálnu literatúru, lebo neviem, či ju môžem vlastniť, alebo sa nemôžem slobodne vyjadriť, lebo neviem, či mi nehrozia sankcie alebo väzenie. Pritom sám sa musím vyvinúť, že nejde o extrémizmus. Týmto zákonom je hrubo potlačovaná osobná sloboda a sloboda slova. Ak sa niekto prihlási k historickým faktom prvej

Slovenskej republiky a vysloví meno jej prvého prezidenta Jozefa Tisu, je automaticky nálepkovaný ako nacionalista alebo extrémista. Bez historických faktov sa jednoducho rozpráva o klérofašistickom štáte a vojnovom zločincovi, čo sa spája s deportáciami Židov. Som osobne presvedčený o tom, že profesor morálky Jozef Tiso neposlal ani jediného žida na smrť, aby o tom vedel. Historik Ivan Kamenec, ktorý nie je nám zvlášť naklonený, to potvrdil v Slovenskej televízii. Je známe, že prezident Tiso počas Slovenského štátu nepodpísal ani jeden rozsudok smrti a udeľoval Židom výnimky. Týmto aktom zachránil 30 tisíc občanov židovskej národnosti. Uvádza sa, že zo Slovenska bolo deportovaných 60 tisíc Židov. Pre zaujímavosť, z Českej republiky bolo vyvezených 150 tisíc Židov a z Maďarska až 500 tisíc.

Na prvý pohľad to vyzerá tak, akoby slovenský snem, vláda a prezident boli zodpovední za všetky deportácie. Preto iba odborná nezáujatá komisia zložená z historikov, právnikov a politológov by mohla navždy vyriešiť tento problém.

V Nitre sa 25. apríla uskutočnil seminár na tému: „Mons. ThDr. Jozef Tiso, kňaz a prezident“, ktorý zorganizoval nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák. Štátna moc venuje tejto otázke až príliš energie. Televízia je neustále zásobovaná filmami z holokaustu, vo viacerých slovenských mestách sa konajú tržny a odprosujúce pobožnosti, odhaľujú sa pamätníky, Židia majú svoje múzeá. Akosi vo víre času sa zabúda na komunistické zločiny. Už niekoľko rokov PV ZPKO – III. odboj sa usiluje o zriadenie múzea komunistických zločinov, zatiaľ bezvýsledne. Čierna kniha komunizmu uvádza, že počas tohto systému a jeho tyranie prišlo o život sto miliónov ľudí. V bývalom Česko-Slovensku po roku 1945 bolo evidovaných 250 tisíc politických väzňov, z toho na Slovensku vyše 71 tisíc. Politickí väzni počas komunistického režimu neprávom pobudli za mrežami spolu 83 615 rokov. Popravených bolo 241 osôb, zastrelených na úteku 400 osôb a zavraždených pri výsluchoch 600 osôb. Neuvádzam tu odvečených do gulagov a zničené životy mnohých kňazov, rehoľníkov a rehoľníč, ako aj vyvezených občanov.

Preto navrhujem, aby snem PV ZPKO vo svojom uznesení odsúhlasil zriadenie Múzea zločinov komunizmu v Bratislave alebo v Košiciach v spolupráci s orgánmi štátu.

Jozef Dečo

Hovoril o zrážke občianskeho a národného princípu. Poukázal na moderátora Michala Havrana ml., ktorý je skryto protislovenský a napadol Vajanského i Štúra.

Eva Zelenayová

Vyzvala členov organizácie poskytovať rozhovory do Svedectva.

Rafael Rafaj

Spomenul reakciu ministerky Tomanovej na návštevu Rafaja a Malackého, počas ktorej jej vysvetlili, že netrpeli len odsúdení politickí väzni, ale aj ich manželky a deti. Ministerka reagovala listom, v ktorom uviedla, že nemá vedomosť, aby došlo k diskriminácii našich ľudí. Vyzval preto členov, aby o konkrétnej diskriminácii rodín informovali vedenie organizácie. V súvislosti s vyjadrovanou nespokojnosťou členov s vysielaním RTVS navrhol dať do uznesenia snemu, že 13. snem vyjadruje nespokojnosť s obsahom programovej služby a vyzýva vedenie RTVS, aby rovnako dôsledne riešilo zamestnancov... a dala rovnaký priestor pre dokumentovanie zločinov komunizmu, ako dáva priestor pre dokumentovanie zločinov fašizmu.

Peter Bielik

Navrhol vymeniť slovo fašizmus za nacizmus

Bernardína Sprušanská

Povedala, že deti všetkých politických väzňov trpeli, nielen, že sa nedostali do škôl, ale ani do zamestnania. Poukázala na fakt, že SNP trvalo rok, ale jeho účastníci potom mali samé výhody. My sme trpeli 40 rokov a na nás sa nikto ani neohliadne. Pisala som aj primátorovi Bratislavy Nesrovnalovi, či by členovia PV ZPKO nedostali zadarmo cestovanie hromadnou dopravou, či Bratislava nie je hlavné mesto pre celé Slovensko.

Rokovala Výkonná rada PV ZPKO

Anna Fodorová: **SME sú noviny, ktoré nenávidia Slovákov**

Rokovanie Výkonnej rady PV ZPKO, ktoré sa uskutočnilo v Bratislave 13. júna, otvoril a viedol predseda organizácie Ján Litecký Šveda. Prítomných oboznámil s hlavnou témou rokovania, ktorou sa stala kampaň denníka SME voči organizácii PV ZPKO. Povedal, že do troch dní od uverejnenia hanobiaceho článku požiadala redakciu o uverejnenie žiadosti o odpoveď (uve-

rejňujeme ju v plnom znení na strane 21), čo denník SME neurobil. V tejto súvislosti požiadala predsedov regionálnych organizácií, aby vyjadrili svoj postoj. Uznesenie z rokovania publikujeme na tejto strane. List šéfredaktorky zaslala aj predsedníčka RO PV ZPKO v Žiline Anna Fodorová. Konštatovala, že SME sú noviny, ktoré nenávidia Slovákov. (ez)

List predsedníčky RO PV ZPKO v Žiline Anny Fodorovej šéfredaktorky denníka SME Beate Balogovej

Ospravedlňte sa!

Po prečítaní článkov vo Vašom denníku SME v číslach 147 a 152, ktoré poškodzujú dobre meno našej organizácie Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja, od autora podpísaného ako Peter Kapitán, nemôžem mlčať. Považujem tieto články za paškvil, za znevažovanie a osočovanie členov našej organizácie. Autor nemá žiadne vedomosti o tom, kto sú politickí väzni komunizmu, o činnosti našej organizácie, ktorá sa riadi stanovami, ktoré boli upravované a schválené na 12. celoslovenskom sneme Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja III. odboj, konanom 10. júna 2015 v Žiline a registrované Ministerstvom vnútra SR 25. júna 2015.

Mám 78 rokov a som poslednou žijúcou zakladateľkou našej organizácie v Žiline v roku 1990. V roku 1961 som bola za svoj politický názor, za nesúhlas s komunistickým režimom, za vierovyznanie a vlastenectvo odsúdená na štyri roky žalára. Okúsila som komunistickú totalitu na vlastnej koži a všetci

politickí väzni, ktorí ešte žijú a ich rodinní príslušníci by vedeli rozprávať o terore, vraždách, odsúdených na roky otrockej práce v Jáchymovských baniach, na popravy po vykonštruovaných procesoch.

Ak si autor myslí, že politickí väzni komunizmu sa nemajú právo vyjadrovať a vysloviť svoj názor na dianie doma a vo svete, je na veľkom omyle. Práve mnohí politickí väzni komunizmu položili život za slobodu a demokraciu. Máme za to, že 17. novembrom 1989 sa prenasledovanie za politický názor skončilo. Odporúčam autorovi preštudovať si Ústavu SR a taktiež Všeobecnú deklaráciu ľudských práv. Práve pod ochranou týchto dokumentov sa vyvarujeme novej totalite.

Ak autor nazýva časopis Svedectvo časopisom „neonacistov“, mal by si ozrejmiť rozdiel medzi nacizmom a národovectvom – patriotizmom, alebo ak autor skutočne mienil označiť členov organizácie vydávajúcej tento

časopis za neonacistov, mal by si uvedomiť, že tak označuje ľudí, ktorí trpeli a umierali za pravdu a slobodu počas bývalého režimu.

V zmysle uvedených argumentov majú naši členovia právo slobodne písať a inak sa vyjadrovať za svoju osobu, pričom tým nevyjadrujú oficiálne stanovisko celej organizácie Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja.

V časti článku „štátne dotácie“ chýba fakt, že naša organizácia je napriek finančnej dotácii od Ministerstva vnútra SR podhodnotená. Bez finančnej podpory členov a sympatizantov by organizácia nemohla naplňovať úlohy vyplývajúce z jej stanov.

Vážená pani šéfredaktorka, žiadam Vás v mene Politických väznov Zväzu protikomunistického odboja OSPRAVEDLNÍŤ SA za hanlivé, urážlivé a nepravdivé označenia členov organizácie Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja a časopisu Svedectvo na titulnej strane denníka SME.

Uznesenie Výkonnej rady PV ZPKO

1. Výkonná rada o.z. Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja, ustanovená podľa stanov prijatých na 12. sneme, ktorú tvoria rehabilitovaní priami väzni komunistického režimu, vdovy a deti po politických väzňoch, so znepokojením a pobúrením berie na vedomie praktiky denníka SME, ktorý rovnako ako propagandistické plátky 50. rokov pomocou manipulácie, poprekrúcaných faktov a priamych lží opäť šíri nenávisť a neznášanlivosť voči odlišným a nezávislým názorom.

Na svojom zasadnutí 13. júla 2017 sa výkonná rada uzniesla, že po konzultácii s odborníkmi práva zváži možnosť podania trestného oznámenia na ochranu dobrého mena našej organizácie.

2. Organizátori lokálnych pietnych spomienok a akcií v dostatočnom predstihu oznámia konanie takejto akcie

redakcii Svedectvo, aby sa mohla uverejniť pozvánka aj pre širšiu verejnosť.

3. Predsedníctvo PV ZPKO oboznámilo výkonnú radu s rozhodnutím, aby v sekcii publicistiky bola vydaná kniha o súdnom procese nitrianskeho učiteľa a neskôr politického väžňa Jána Kamila Beňadika z roku 1958. Kniha je doložená bohatou faktografiou.

4. Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda vyzval jednotlivé organizácie, aby prehodnotili odoberané množstvo časopisu Svedectvo pre jednotlivé pobočky: ak je treba, tak znížiť alebo na druhej strane zvýšiť odoberané množstvo, podľa reálnej potreby.

5. Ďalšie zasadnutie Výkonnej rady PV ZPKO je naplánované na záver septembra 2017.

Obete hrdinskej obrany Slovenska

V Slovenskej republike sme si dôstojne nepripomenuli sté výročie založenia Slovenskej ligy v Amerike. Veľmi dôležitej ustanovizni pri obrane slovenských záujmov vo svete i doma. Matica slovenská aspoň pri súčasnom 110. výročí nedávno uskutočnila menšiu konferenciu v Martine. Azda texty budú čoskoro publikované. Slovenská liga mala neskôr aj veľmi dôležitú odnož doma, ktorú máme zmapovanú v monografii Roberta Letza. Z tejto pozoruhodnej etapy inštitúcie, ktorej obdoba nám dnes veľmi chýba, chcem upozorniť na starý titul, ktorý ťažko nájdete v našich knižniciach alebo antikvariátoch. Nazýva sa Obete pri obrane Slovenska 1919 s podtitulom Pamätník padlých pri bolševickom vpáde, ktorý zostavil podpredseda Slovenskej ligy na Slovensku Ján Krasko a vyšiel v roku 1929.

Popri tradičných augustových spomienkach na nacistickú okupáciu Slovenska v roku 1944 i sovietsmi vedenú pod hlavičkou Varšavského paktu 1968, by sme nemali obchádzať ďalší zabúdaný „okupačný“ dátum 20. máj 1919. Bolo už síce po Veľkej vojne, ale maďarské vojská Bélu Kúna začali útok, formálne pod revolučnou červenou zástavou a ideológiou, na naše hranice a po vystupňovanej ofenzíve v dĺžke 300 km prenikli až k Novým Zámkom, Leviciam, Banskej Štiavnici, Detve a Košiciam i ďalej. Protiofenzíva zložená z legionárov a dobrovoľníkov z Čiech, Moravy a Slovenska, za značných obetí zastavila maďarský revizionistický vpád. K prímeriu došlo 24. júna zásluhou intervencie francúzskeho maršala Focha i veliacich generálov Pellého, Mittelhausera, plukovníka Šnejdárka a ďalších. Tým sa otvorila cesta pre budúce definitívne medzinárodné zakotvenie slovensko-maďarskej hranice, ktorú zabezpečila zmluva z Trianonu.

Krvilační susedia

Spomenutá kniha je venovaná Hrdinským činom našich bojovníkov (taký je názov jednej kapitoly), jednotlivcom i skupinám, ktorí môžu poslúžiť ako vzory pre budúce generácie a hlavne pre mládež, aby vedela „hájiť svoju napadnutú vlasť, hranice svojho štátu a ťažko vydobytú slobodu.“ Lebo „národ, ktorý sa nevie obetovať pre svoju samostatnosť, ten si ju nezaslúži.“ Uvádza spomienky na hrdinské a tragické smrti majora Jelínka v Nových Zámkoch, kapitána Sedláka pri Dobšinej, poručíka Štěpánka pri Košickej Belej, kde mu postavili aj pamätník vďaka a viacerých ďalších. Aj mnohé ďalšie boje, odvahu a nebojácnosť, zvyčajne s presilou pri Komárne, Tisovci, Trebišove i inde.

Ďalšia kapitola popisuje atrocitu páchané maďarskými bolševikmi na bezbrannom obyvateľstve Slovenska. Vraždili a vešali nielen slovenských vlastencov, zranených vojakov, ale aj „panslávskych“ občanov, vrátane detí a žien, čo priznáva aj maďarský historik Huszár v knihe Proletárska diktatúra v Maďarsku. Mučeníkom slovenského východu sa stal 9. augusta 1919 zavraždený farár František Majoch v Hermanovciach, „od nepriateľov nevinne zastrelený“ murársky farár z Tisovca Ján Šarlóš, ako to má uvedené na pomníku, člen Národnej rady v Nitre Andrej Šulgan, mučený a zabitý v Leviciach, Anton Prokop obesený bolševikmi na lipe pri kostole v Detve, kde mu ako na posvätnom mieste miestni občania postavili pamätník. Do čiernej knihy slovenských národovcov zapísali radikáli z Rimavskej Soboty mnohých z Gemera. Tam zastrelili Máriu Zdutovú z Kokavy za nájdený list. Viacerí našťastie ušli, ale na ceste do Hnúšte zastrelili Mateja Janku, Ondreja Struhára aj Jána Brudiara

z Klenovca. V Pukanci zavraždili mladú slúžku Katarínu Rusnákovú, granátom zabili Máriu Teglhoffovú aj šestnásťročného Juraja Horňáka, ktorí sa ukrývali v pivnici. Maďarskí vojaci vypálili Dolný a čiastočne aj Horný Dačov, zabili Pavla Šimukina a Pavla Macíka. V Sedikarte na Prešovsku obesili roľníka Ondreja Tomku z Geraľtu. Pri Trebišove vypočúvali a zavraždili Júliu Karičkovú z Markoviec, zlapali aj devätnásť jej príbuzných, znásilnili ženy a na smrť ubili Jozefa Mila. Nadporučík Fehér zo Sátoraljaujhelyi potom pred nimi popraviť Jozefa Hadara, Ondreja, Michala i druhého sedemnásťročného Ondreja Karičku. Bez príčiny bol zastrelený Barna Šolc v Svätom Petri. Na hranici katastra Klenovca a Hnúšte boli zastrelení roľníci Matej Janko, Ján Brndiar, Ondrej Struhár, aj robotník Miloš Mirilovič. Bývalý maďarský detektív bratislavskej vojenskej polície Lakos, na základe nájdeného archívu a vyšetrovania kapitána Brunnera, dal v Petrálke beštiálne zavraždiť viacerých čs. legionárov, dôstojníkov a príslušníkov: „Obetiam boli zviazané ruky a nohy telefonickým drôtom a boli повеšaní na okolitých stromoch, alebo s kameňom na krku hodení do Dunaja.“

Primátor horší ako vandal

Vzácná kniha autentickej pamäte zaznamenáva aj miesta a hroby padlých vojakov a dobrovoľníkov pri prvej veľkej obrane hraníc Slovenska roku 1919, neraz aj ich pamätníky, z ktorých boli mnohé zničené a bolo by ich treba obnoviť. Monumentálny pomník z roku 1928 s nápisom „Padlým za slobodu“ bol v Komárne, kde sa odohrávali ťažké boje s mnohými i tam pochovanými mŕtvymi. Početné hroby spoločne bojujúcich i padlých Slovákov a Čechov boli najmä v bývalých okresoch Košice, Lučenec, Modrý Kameň, Prešov, Revúca, Rimavská Sobota, Rožňava, Šahy, Vráble, Zvolen. Pomníky padlým postavili v medzivojnovom období aj v Bajči, Krupine, Lučenci, Seredi, Šahách, pod zrúcaninou hradu v Turni i Vrábľoch. A najmonumentálnejší, neobyčajne sugestívne zobrazujúci ľudské utrpenie v Nových Zámkoch, ktorý za záhadných a nepochopiteľných okolností, dal iba prednedávnym jednoducho a poloutajene „odstrániť“, za obrovského rozhorčenia širokej verejnosti, miestny primátor!

Pamätná kniha uvádza aj dostupný dobový zoznam padlých a zomrelých príslušníkov čs. armády v bojoch na Slovensku v rokoch 1918-1919, s miestom ich narodenia, úmrtia i pochovania. Niektoré pamätníky sú zobrazené a neraz sú jediným dokladom o ich existencii. Je v nej aj podrobná štatistika zomrelých vojakov. Z vtedajších poznatkov ich bolo 1018, z toho legionárov 276. So zranenými celkove 7305. Najviac bolo českých, moravských, slovenských bolo 91, vo veľkej miere to boli príslušníci pechoty. (Oveľa väčšie obete, aj čo do počtu zranených, mala útočiaca armáda Bélu Kúna.) Obsahuje aj kompletný a veľmi rozsiahly zoznam dôstojníkov, rotmajstrov, poddôstojníkov, vojakov i osobitných oddielov, zväčša peších plukov vyznamenaných vojnovým krížom z bojov na Slovensku roku 1919. Aj zaznamenané najväčšie smútočné oslavy pri desaťtom výročí pripomienok. V doslove je výzva, aby sme nezabúdali na tých, „čo životy obetovali za našu slobodu“, čo by malo byť aj jedinou vznešenou, hoci veľmi trpkou odmenou aj pre všetkých príbuzných. Ale aj stále aktuálna výzva učiteľom, duchovným i úradom, aby pripomínali hrdinstvo týchto obetí nielen pri výročiach, starali sa a ozdobovali ich hroby, v čom im veľmi, a narastajúcim časom čoraz viac, dlhujeme. Aj tým z rokov 1938 a 1939.

Viliam Jablonický

Chcel byť kňazom, stal sa organistom

Pokračovanie z 1. strany

Riaditeľ mi podpísal prihlášku bez problémov. Iste v tom zohral úlohu politický odmäk. Ale prišiel 21. august a všetko sa zmenilo.

Čo napríklad?

S bratom Tonom v prvý deň, keď zastrelili Danku Košanovú, sme vyšli do ulíc, namočili sme papierové slovenské vlajky do jej krvi a s týmito vlajkami sme chodili medzi tankami a mávali sme nimi spojeneckým vojskám. Vtedy nás mohli zastreliť.

No žijete. Mali ste šťastie.

Mali. Dokonca jeden francúzsky fotoreportér nás pri tom odfotil a záber bol uverejnený v knižke Petra Vala: August 68 na Slovensku.

Spomínali ste, že otec hral na organe v Dóme sv. Martina. Chodievali ste tam s ním?

Tam som vyrastal. Bol to môj domovský kostol. Dokonca rok pred okupáciou som v Dóme zastupoval kostolníka. A vtedy ma oslovil starší pán, predstavil sa ako doktor Juraj Malinský, že pochádza z Ružomberku a bol osobným zubným lekárom Andreja Hlinku. Chcel sa dostať do krypty. Vtedy boli krypty neosvetlené, plné stáročnej špiny. So sviečkami v rukách sme do nej vstúpili a prišli sme k rakve vo výklenku, kde je pochovaný Jozef Ignác Bajza. Tam sme našli aj kovovú rakvu, o ktorej Malinský povedal, že patrí Andrejovi Hlinkovi. Otvorili sme ju, ale vnútri bola iba prázdna sklená rakva. Potom sme takmer rok s bratom Tonom krypty čistili, zaviedli sme tam elektrické osvetlenie, až prišiel 21. august.

Práve ste zmaturovali, prijali vás na vysokú školu, to bývajú najkrajšie prázdniny...

Aj boli. Do 21. augusta. Rusi vtrhli do Dómu a kostolník okamžite odovzdal kľúče na farskom úrade, že tam robiť nebude. Každú chvíľu tam totiž okupačné vojská robili prehliadku. Poverili mňa a týždeň som mal kľúče v byte na Šándorovej ulici, kde sme bývali. Asi po týždni som išiel do

Peter Selecký v redakcii Svedectva.

Foto Eva Zelenayová

sakristie po nejaké veci. Kostol som zvnútra zamkol. A odrazu som počul dupot čižiem na chóre.

Kto to bol a ako sa tam dostal?

V tom čase sa robila rekonštrukcia veže a oni sa dostali dovnútra cez lešenie. Pomyslel som si, to je môj koniec. Ja, sám, zamknutý v kostole... Potichučky som vyšiel von a všimol som si, že na hrade sú tri delá a vojaci sledujú pohyb okolo Dómu. Jedno delo bolo namierené na vchod Dómu, druhé na teologickú fakultu a tretie na mesto. Pozerali ďalekohľadom, takže ma museli vidieť, ale nič sa nestalo.

Čo robili v chráme?

Neskôr som zistil, že v kryptách sa strieľalo. Rakva Andreja Hlinku bola prestrelená. Dnes sa nachádza v mauzóleu a priestrel pekne vidno. Poduška, na ktorej kedysi spočívalo telo Andreja Hlinku, bola poprepichovaná ruským bodákom. Z kaplnky sv. Anny je vchod do separátnej hrobky nejakého grófa. Spustil som sa do nej, rakvu som našiel úplne rozstrieľanú ruskými nábojmi.

Čo tam hľadali?

Kontrarevolucionárov. V kaplnke sv. Anny, odkiaľ je vstup do krypty, sme mali odložený pracovný odev, nástroje, nachádzali sa tam šálky od kávy, teda veci, ktoré sme používali

počas čistenia krypty. A oni si mysleli, že sa tam skrývajú kontrarevolucionári.

Odcudzili niečo?

Ukradli stojan pri vchode na chór, na ktorom bola pre turistov nainštalovaná história Dómu. A ukradli spred oltárov všetky mikrofóny.

Takže techniku. A zlato nie?

Nie, to bolo v trezore. Tam sa nedostali. Ale v celom Dóme boli ohorky cigariet. Dokonca chceli rozrezať mechy na organe, lebo si mysleli, že tam niekde je ukrytá vysielacia.

Ako na to prišli?

Zamerali vysielanie Slovenského rozhlasu, ktorý mal vysielaciu s aparátúrou umiestnenú v smetiarskom aute a to jazdilo okolo Dómu. Hodiny na veži rozstrieľali na rešeto. Použili dokonca zakázané dum dumky.

Potom nastala normalizácia, ako ste ju prežili?

Išiel som študovať na teologickú fakultu, odkiaľ som v roku 1970 odišiel.

Prečo?

Bol som taký živší...

Čiže rebelantský typ?

Taký. S hrdosťou som vtedajších mojich predstavených sprevádzal po dómskej krypte, vysvetľoval som im, čo sme tam urobili, čo sa tam stalo, ukázal som im rakvu Andreja Hlinku a neviem, či sa vtedy aj nenaľakali,

lebo to sa tajilo. A ja som o tom otvorene rozprával. Najmä ich prekvapilo, že sa tam nachádza rakva Andreja Hlinku.

Ale telo Hlinku sa nenašlo?

Nie, doteraz sa nenašlo.

A ako je možné, že jeho rakva tam bola?

Koncom vojny, na zásah vtedajšieho ministra vnútra Alexandra Macha, odviezli pred postupujúcim sovietskym vojskom rakvu z Ružomberka do Bratislavy. Usudzuje sa, že ju pravdepodobne chceli zobrať na Západ, ale už sa to nepodarilo, nestihli. Takže ju ukryli v Dóme.

A pozostatky?

To sa nevie. Tvrdí sa, že vraj traja ľudia vedia, a keď jeden zomrie, povie sa to zasa ďalšiemu, ale to sú fámy. Veď kedy, ak nie dnes, je vhodná doba povedať, kde je pochovaný? Ale my sme taký národ, že nevieme, ani kde je pochovaný sv. Metod.

A pritom máme skvelé tímy archeológov.

Pravdepodobne je v Devíne, lebo v tamojšom kostole sv. Kríža sa ešte za socializmu robil archeologický prieskum. Aj ja som tam robil. Keď som odišiel z teologickej fakulty, dal som sa na kopanie. Pod kostolom sa našiel nejaký hrob s biskupskými inšigniami, ale potom ho dali späť zasypať. Rozkopávali sme sakristiu kostola a v hĺbke asi 80 cm som objavil krčiažtek, kde bolo 143 strieborných mincí z 15.-16. storočia. Pravdepo-

dobne ho tam niekto schoval pred Turkami. A to bol azda najvýznamnejší objav v kostole. Ale pravdepodobne je tam pochovaný aj sv. Metod.

Pri archeológii ste predsa nezostali. Čomu ste sa profesne venovali?

Organovej hre, lebo otec ma od malička učil hre na organe. Keď som odišiel z teológie, tak ma račiansky farár Zabák prijal za organistu do Rače. Dokončil som štúdium na konzervatóriu v hre na klavíri u prof. Márie Masarykovej. Na štyri roky som sa vrátil do Trenčína a zasa späť do Bratislavy. Tu som bol organistom v Petržalke a neskôr sedem rokov v Dóme sv. Martina. Teraz hrávam v kostole Najsvätejšej Trojice.

Od augusta 1968 do novembra 1989 prešiel dlhý čas pod taktovkou totalitného režimu. Ako si spomínate na toto obdobie?

Hrával som na organe u kňazov, ktorí boli priamo napojení na režim, teda boli v Pacem in Terris. A je možné, že ma aj kryli. Veď keď prenasledovali môjho brata Tonka, petržalský farár Andrej Andódy my povedal, že o tom vedia. Teda vedeli, že sme v odbojnom postavení voči režimu, ale zakrývali to. To bola výhoda.

Je ťažké žiť svoj život v nepriateľskom režime?

Je. Človek naráža, ale nesmie sa vzdáť.

Váš brat Anton bol členom

Peter Selecký s predsedom PV ZPKO Jánom Liteckým Švedom.

Foto Eva Zelenayová

V uliciach starého mesta.

Foto Eva Zelenayová

Hnutia za občiansku slobodu, známeho skôr pod názvom Bratislavská päťka.

Áno, ten názov som vymyslel ja, lebo ich bolo päť. Okrem brata Tonka tam patrili Ján Čarnogurský, profesor Miroslav Kusý, spisovateľka Hana Ponická a dr. Vladimír Maňák.

Ako sa takí rozdielni ľudia mohli dať dohromady?

To sú paradoxy.

Mala bratova činnosť dosah aj na vás?

Ako sa to vezme. Viac-menej sme vo všetkých aktivitách išli spolu. Napríklad prvý raz ma ŠtB zatýkala, keď sme boli s bratom na púti v Šaštíne. Dostali sme sa tam autostopom a zistili sme, že Šaštín je blokovaný ŠtB. Mala sa tam totiž uskutočniť podpisová akcia za prepustenie Jána Čarnogurského. Bolo to v septembri 1988.

Do Šaštína sme prišli okolo pol dvanástej. Navrhol som bratovi, aby sme sa trochu občerstvili a naraz nás obkolesilo desať chlapov a šupli nás do auta. Mňa chytili dvaja, Tona dvaja a márne som protestoval, že je to proti helsinským dohodám.

Pokračovanie na 18. strane

Boli sme na 28. ročníku Jáchymovského pekla

Politickí väzni si prešli peklom na zemi

V dňoch 26.-27. mája 2017 sa politickí väzni z Česka a Slovenska zišli na 28. ročníku pietnej spomienky Jáchymovské peklo. Na tomto podujatí účastníci pripomínajú verejnosti krutosti nespravodlivo väznených ľudí počas totalitného režimu. Ľudí s iným názorom než mali komunisti prenasledoval, ba až fyzicky likvidoval.

Politický väzeň pán Štefan Novák, predseda regionálnej organizácie PV ZPKO Košice, dodnes nezabúda na ponižovanie ľudskej dôstojnosti, na utrpenie a krutosti, ktoré prežil vo väzení pri ťažbe uránovej rudy v táboroch Jáchymovského pekla. Je jedným z tých, ktorí sa zaslúžili o založenie organizácie Konfederácie politických väzňov na Slovensku. Potupovanie, ktoré sa mu dostalo vo väzení, pripomína mladšej generácii, s ktorou sa veľmi rád stretáva na besedách. Mladú generáciu prosí a vyzýva, aby nezapudla na krivdy a tyranie komunistického režimu.

Najhorší z táborov bol lágér v Ostrove Veža smrti, ktorý sa nazýval aj likvidačný. Práve v ňom si odpýkával „vymyslený trest“ aj môj otecko Štefan Seman, ktorý to vďaka Bohu prežil, ale domov sa vrátil s podlomeným zdravím. Osobne sa s veľkou láskou a hlbokou pokorou zúčastňujem pietnej spomienky Jáchymovské peklo, aby som prejavila úctu tým, ktorí neľutovali obetovať seba, svoje rodiny, kto-

Štefan Novák, Mária Dvorčáková, Anastázia Gadušová, Kvetoslav Gregor a Helena Záhorová v Jáchymove.

Foto archív

ré to mali na slobode bez živiteľov veľmi ťažké.

Pietna spomienka pokračovala v sobotu svätou omšou v kostole sv. Jáchyma v Jáchymove, ktorú celebroidal plzenský biskup Mons. Tomáš Radkovský za všetkých živých i zosnulých politických väzňov. Svojou prítomnosťou si uctili pamiatku obetí komunizmu politickí väzni, ich potomkovia, ale nechýbali ani ústavní činitelia, zástupcovia samosprávy a cirkevní hodnostári.

Po sv. omši vojaci z posádky Praha postupne kladli vence k pamätníku

slobody od prezidenta a vlády ČR, senátu a parlamentu ČR, veľvyslanectva SR a od jednotlivých združení politických väzňov...

Prítomným sa prihovoriť zúčastnení politici, ktorí konštatovali, že to, čo prežili politickí väzni, bolo peklo na zemi, aké neprajeme dnešnej generácii. Náместník rezortu kultúry ČR René Schreier zdôraznil, že ministerstvo bude nápomocné, aby sa objekty pripomínajúce obdobie utrpenia zachovali pre budúce generácie. Zástupca hajtmana libereckého kraja Přemysl Sobotka pripomenul a zdôraznil, že máme byť hrdí na ľudí, ktorých ani kruté zaobchádzanie nezlomilo. Vážili si slobodu, nenávideli zlobu, ktorá im nebola ľahostajná. Starosta Jáchymova podotkol, že to, čo sa stalo pred 50 rokmi musíme pripomínať, aby si mladá generácia vedela vážiť to, čo chceli v tom čase politickí väzni.

Na záver sa prihovoriť biskup Mons. Tomáš Radkovský, ktorý zdôraznil, aby sme boli svedomím našich spoločností a žili podľa DESATORA, ktoré chráni slobodu a zároveň nás zaväzuje, aby sme bránili slobodu iných.

Mária Dvorčáková

predsedníčka RO PV ZPKO Prešov

Spomienkové stretnutia...v strede Štefan Novák.

Foto Mária Dvorčáková

Príhovor Márie Dvorčákovej v Jáchymove

Potrebuje pokoj, vernosť a solidárnosť

Žijeme v dobe, keď prevláda nenávisť – je čas, aby sme my, všetci členovia organizácií politických väzňov začali proti nenávisti bojovať. Jej miesto musí zaujať znášanlivosť, tolerancia, zachovávanie zákonov a pravidiel slušnosti.

Najväčšou prekážkou na ceste k spoločenskému zmiereniu je nepochybne zmierenie s minulosťou – vyžaduje to viac otvoreného srdca, ba až hrdinskej lásky. Všetci máme v živej pamäti, ako sa v mene utopického dobra prelialo cez našu vlasť červené more utrpenia, smrti a mravnej skazy. Desaťtisíce nevinných ľudí trávili dlhé roky vo väzniciach, pracovných táboroch, takmer celé obyvateľstvo žilo pod tlakom strachu, nenávisti a ustavičnej kontroly zhora.

Vyvolávalo to ubíjajúci stav schizofrénie života: iného doma medzi štyrmi stenami, iného vonku pred vrchnosťou a kolegami v práci či zábave. Verejné prejavy náboženského presvedčenia, život podľa „pre režim nežiaducich hodnôt“ mali za následok nesmierny útlak, krivdu bolestivých zásahov každého druhu

Prihovára sa Mária Dvorčáková.

Foto archív

a stupňa. Nechýbal ani psychický teror, zákerné prepady, ohavné zločiny, ba až dlhoročné mučivé väzenie a vraždy.

V dejinách tohto kontinentu i sveta nenájdeme podobný prípad takého neľudského zásahu štátneho aparátu, čoho sme boli svedkami. Dôsledne uvažujúci ľudský rozum sa nevie zbaviť podozrenia, že za tým boli démonické sily. V celom tom obľudnom spoločenskom živote, plnom podvodu, udavačstva, špehúnstva a zrád bol kus zamotanej osudovosti.

V roku 1989 sme dostali šancu zmeniť život a napraviť, čo sa napraviť dá. Nedokázali sme posúdiť, či to niekto myslí úprimne alebo nie. Politickí väzni uverili, že sa všetko zmení a láska, ktorá sa sľúbila, bude skutočnosťou. Nestalo sa. Tí, ktorí trpeli, zostali mimo diania.

K moci sa dostali takí, ktorí sa nemravne obohatili. Vstúpili do novej éry ako ťažkí milionári. V dobe počiatkového zmätku vyprázdňovali kasy bánk a začali privatizovať kedysi znárodnený majetok.

Dnes máme spoločnosť plnú nenávisti a lásky, ktorá je od Boha, sa na míle vzdialila. Je na nás, ako sa k tomu postavíme. Zakročiť musí verejná moc a žiadať od nich náhradu. Inak na to budú doplácať tí najchudobnejší a nepriamo aj všetko, čo závisí od verejnej ruky: školstvo, zdravotníctvo, sociálne inštitúcie...

Táto šanca sa ponúka všetkým, nielen vyvoleným. V tejto dobe potrebujeme vnútorný pokoj, vernosť a solidárnosť. Ako inak sme schopní zvládnuť – pri nie práve najpriaznivejšej reputácii v zahraničí a dlho trvajúcich roztržkách vo vnútri štátu – veľkú úlohu pozdvihnutia životnej úrovne všetkých, no predovšetkým tých, ktorí sú najviac ohrození. No tu nás môže zachrániť iba Boh sám.

Vráťme sa na cestu spravodlivosti, siahnime po modlitbe. S BOHOM budeme vždy v obrovskej prevahe.

Anastázia Gadušová, dcéra politického väžňa Martina Hritza a Kvetoslav Gregor počas pietnej spomienky v Jáchymove.

Foto Mária Dvorčáková

Vyznamenaná za statočnosť

V priestoroch Predsedníctva PV ZPKO a redakcie Svedectva sme privítali **Františka Gajdoša**, predsedu občianskeho združenia Múzeum ozbrojených zločiek 1939-1945. Aj on má svoje skúsenosti s Národnou kriminálnou agentúrou (NAKA) a preto bolo jeho manželke Monike, na výročnej členskej schôdzi v Bratislave udelené uznanie Statočná slovenská žena. V redakcii ho prevzal jej manžel.

Na snímke s duchovným organizácie **Jánom Košiarom**.

(zl)

Omša za obete

V levočskej Bazilike sv. Jakuba si politickí väzni komunizmu a veriaci pripomenuli 68. výročie teroru na veriacich, ktoré vošlo do histórie pod názvom **Levočská vzbu**ra.

Prenasledovanie kňazov po druhej svetovej vojne viedlo veriacich k aktívnemu odporu proti režimu, ktorý vrcholil pri obrane kňazov voči zatýkaniu. V Levoči sa vzbura veriacich konala 25. júna 1949 a bolo to najmasovejšie vystúpenie ľudí voči komunistickému režimu po roku 1948. Medzi zatknutými bola aj naša nebohá členka **Mária Repáková** odsúdená na sedem rokov väzenia aj otec predsedníčky regionálnej organizácie PV ZPKO v Prešove **Štefan Seman**, odsúdený na 2,5 roka. Štátna bezpečnosť vyšetrovala 191 ľudí, 52 z nich bolo aj odsúdených.

Sv. omšu za obete komunizmu celebraval dekan far-

Zasvätili Slovensko

Na snímke druhá sprava predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre **Alžbeta Loudová** na cyrilo-metodskej púti v Nitre. Koná sa každoročne od roku 1990 a počas tohtoročnej slávnostnej sv. omši, ktorú celebraval reykjavický biskup slovenského pôvodu **Mons. Dávid Bartimej Tencer**, došlo k obnoveniu zasvätenia Slovenska Božskému srdcu Ježišovmu a Srdcu Panny Márie.

(zl)

Kampaň proti Svedectvu

Po prečítaní primitívneho článku v denníku SME z utorka 27. júna 2017, v ktorom Svedectvo vykreslili v duchu dobre známej otrepanej mustry o neoludákoch a fašistoch, ktorých periodikom Svedectvo je a podprahových narážok na to, že Svedectvo je dotované z peňazí MV SR, ergo daňových poplatníkov, pričom evidentným cieľom tejto kampane je Svedectvo zlikvidovať, obratom zasielam, ako jeden taký daňový poplatník na jeho vydávanie sto eur. A nejde o to, či so všetkým čo Svedectvo prináša súhlasím alebo nesúhlasím, či som neoludák alebo nie som a pod., ale o to, že údajné demokratické princípy a ciele tu niekto presadzuje metódami akoby skopírovanými zo žurnalistiky 50. rokov. A to je, prinajmenšom, paradoxné. Je priam zarážajúce za akých primitívov a ovce nás tzv. novodobí žurnalisti majú a ako nedovzdelaní v histórii sú.

Mgr. Miroslav Ľuba

nosti **Mons. František Dluhoš**. Pripomenul prítomným odvahu a statočnosť otcov, matiek i mládeže v tej dobe, ktorí sa neľutovali obetovať za svoje náboženské presvedčenie a Cirkev.

(ez)

Rozšírili naše rady

V Heľpe bolo 13. júna veselo. Nielen, že speváčky z miestneho spevokolu prišli na členskú schôdzu pobočky zablahoželať predsedníčke RO PV ZPKO **Helene Halkovej** k narodeninám, ale súčasne päť nových členiek rozšírilo rady našej organizácie.

Pani Halkovej blahoželáme k dvojnásobnému sviatku.

(hh)

Na schôdzi v Heľpe.

Foto Anna Benčatová

Kam smeruje Ústav pamäti národa?

Verejnosť bola hlavne počas posledného roka podrobne informovaná o nedostatkoch v činnosti Ústavu pamäti národa (ÚPN) pod vedením predsedu správnej rady Ondreja Krajňáka (nominant Smeru-SD), na ktoré dlhodobo upozorňuje Dozorná rada i Správna rada ÚPN. Týkajú sa závažných ekonomických pochybení spojených s nehospodárnym nakladaním s prostriedkami zo štátneho rozpočtu či s účelovým umelým rozdeľovaním zákaziek s cieľom obchádzať pravidlá pri verejnom obstarávaní. Taktiež ide o hrubé porušovanie stanov ÚPN Krajňákom, nerešpektovanie kompetencií správnej rady, keď bez jej súhlasu vymenúva riaditeľov sekcií a vedúcich oddelení, v dôsledku čoho sú dnes takmer všetky riadiace posty obsadené protiprávnym spôsobom. Problémom je aj neschopnosť Krajňáka spolupracovať s orgánmi ÚPN, rozvrat v medziľudských vzťahoch či šikanovanie nepohodlných zamestnancov Krajňákom a jeho blízkymi spolupracovníkmi.

Hoci sú tieto zistenia závažné, za oveľa nástojčivejšie považujem poukázať na menej vnímaný rozmer, ktorým je výrazný prepád odbornej úrovne pracoviska. Tomu sa väčšina novinárov zaoberajúcich sa ÚPN nevenuje. Vyžadovalo by si to totiž hlbšie si preštudovať tému a neuspokojiť sa iba s jednostrannými povrchnými informáciami, ktoré zákonite vedú k zjednodušujúcim a zväčša nesprávnym záverom.

Dostal konsolidovaný ústav

Vo februári 2013, pri svojom nástupe do funkcie, prevzal Krajňák inštitúciu s vybudovaným odborným zázemím, pevne zakotvenú v medzinárodnom rozmere (v Európskej sieti Pamäť a solidarita a Európskej sieti úradov spravujúcich písomnosti tajnej polície, ktorú som za ÚPN spoluzakladal v roku 2008). Nemusel zápasiť s problémami spojenými s neúprosným škrtaním rozpočtu, ktoré ÚPN zažíval hlavne za vlády Ivety Radičovej. Napriek tomu počas štyroch rokov zažil ÚPN v dôsledku nekompetentnosti Krajňáka prudký prepád až k stavu, v akom sa nachádza dnes.

V rokoch 2007 – 2012 sa v ÚPN s veľkým zápalom na zelenej lúke vybuďovala sekcia vedeckého výskumu, ktorej produkcia sa stala výkladnou skriňou inštitúcie. Po nástupe Krajňáka bola táto sekcia postupne rozbitá a vedecká činnosť utlmená. V posledných rokoch stoja na jej čele osoby, ktoré nemajú za sebou žiadne relevantné vedecké výsledky. Odborné zázemie ústavu sa odchodom značného počtu kvalitných pracovníkov výrazne zredukovalo a ÚPN čoraz viac stojí na ľuďoch, ktorí nemajú odborné kvality a svoje postavenie si vybuďovali bezvýhradnou oddanosťou predsedovi Krajňákovi.

Úpadok vydávania publikácií, čo patrí medzi hlavné úlohy ÚPN, je až zarážajúci. Kým v rokoch 2007 – 2012 vydával ústav v priemere 10 publikácií ročne, v rokoch 2013 – 2016 to boli iba tri publikácie za rok. Monografie svojich pracovníkov prestal vydávať takmer úplne. Časopis Pamäť národa, ktorý si do roku 2012 držal vysokú vedeckú úroveň, sa postupne premenil na podnikový občasník budujúci kult osobnosti predsedu Krajňáka. Keďže šéfredaktorom časopisu už nie je historik, ako bolo predtým samozrejmosťou, ale laik,

ktorý nemá o štandardoch fungovania odborného historického periodika ani poňatia, úroveň Pamäti národa a záujem oň v odbornej obci rapídne klesá. Veď pokiaľ pred Krajňákovým nástupom vychádzali v jednotlivých číslach tri alebo štyri štúdie, v súčasnosti to býva jedna, nanajvýš dve štúdie. Podstatu časopisu, ktorý šéfredaktor nedokáže naplniť odborným obsahom, dnes tvoria bezobsažné frázy, ankety, nepodstatné informácie o každodennej činnosti ÚPN a hlavne početné fotografie predsedu Krajňáka...

Rapídne klesá úroveň

Ako ilustráciu úpadku odbornej úrovne ÚPN uvedme napríklad fakt, že kým v roku 2012 jeho pracovníci uverejnili 116 vedeckých a popularizačných publikácií doma aj v zahraničí, v roku 2016 to bolo už iba 39 (!) textov. V roku 2012 mali pracovníci 26 vystúpení na konferenciách a seminároch, o štyri roky neskôr presne o polovicu menej.

Obdobný klesajúci trend panuje aj v plnení ďalších úloh. Ak v rokoch 2007 – 2012 ÚPN pripravil sedem výstav, po roku 2013 s touto činnosťou takmer úplne prestal. Klesá počet vedeckých konferencií a seminárov zorganizovaných ústavom, predovšetkým s výrazným medzinárodným rozmerom. Kým v rokoch 2007 – 2012 ÚPN udelil ročne v priemere 94 osobám štatút účastníka protikomunistického odboja (na základe žiadosti a z vlastnej iniciatívy), v rokoch 2013 – 2016 ročne len 43 osobám. Za ostatné dva roky výrazne klesol počet nakrútených svedectiev pamätníkov. Zatiaľ čo v rokoch 2007 – 2012 vyrobil ÚPN v priemere dva dokumentárne filmy ročne, od roku 2013 do roku 2016 nakrútil ústav jeden jediný (!) film.

Inštitúcia pod vedením Krajňáka úplne rezignovala na jednu zo svojich hlavných úloh, ktorou je dávať podnety na trestné stíhanie zločinov a spolupracovať pri tom s Generálnou prokuratúrou SR. Pred nástupom Krajňáka podal ÚPN takého podnety v prípade 46 zločinov, od jeho nástupu je počet podaných podnetov nula (!). Dnes namiesto odhaľovania mien ľudí zodpovedných za zločiny proti ľudskosti vynakladá ÚPN ročne desaťtisíce eur prostredníctvom nehospodárnych a nekontrolovateľných právnych služieb na občianske súdne spory, ktoré prezentuje ako jeden z mála výsledkov svojej činnosti. Tie však nepatria medzi úlohy ÚPN určené zákonom.

Ústav pamäti národa zažíva v posledných štyroch rokoch dlhodobý prudký pokles odbornej úrovne. Zlyháva, alebo v lepšom prípade stagnuje pri plnení zákonom stanovených úloh. Treba zdôrazniť, že na tom nenesú vinu odborní pracovníci, ktorí ešte v ÚPN zostali a usilujú sa napriek prekážkam odvádzať v jeho prospech čo najlepšiu prácu. Úpadok je výsledkom nekompetentnosti Krajňáka a jeho blízkych spolupracovníkov. Škody, ktoré vznikli rýchlo a ľahko, bude v budúcnosti potrebné systematicky a postupnými krokmi naprávať.

Ivan A. Petranský
člen Správnej rady ÚPN

August 1968 – osudné ráno po príchode Rusov

Manželka s deťmi bola ďaleko na Orave, na chate u príbuzných. Ja som ani večer, ani ráno nepočúval rozhlas, ani televíziu. Nevedel som, čo sa v štáte deje.

Okolo siedmej ráno som sa dal v záhrade pri dome do čistenia buriny. Bolo mi čudné to zlovestné ticho v našej štvrti, ba ani ľudia nechodili po uličke na nákupy. Očistil som nejakých 10 metrov pôdy, keď sused cez uličku z okna na mňa zavolať: „Pán sused, Vy nič nevíete? Veď v noci nás obsadili Rusi (Bratislavu a petržalský park Janka Kráľa). Počúvame správy z viedenskej televízie.“

Nechal som motyku zaťatú do zeme a pobral som sa do domu. Do tanistry som si zobral chlieb, ovocie a vodu a vybral som sa po železničnom zvršku do mesta. Prešiel som most už po visutom chodníku, na ktorom som postretal húfy Petržalčanov. Prešli sme pomaly popri colnom domčeku na petržalskej strane a zastali sme po celej šírke cesty, lebo v strede Šafárikovho námestia sa krútil ruský tank. Všade bolo plno národa z okolitých domov.

Ako starý väzeň som odhadol situáciu a cítil som nebezpečenstvo z tohto tanku. Krútil sa tak asi 30 metrov v priemere a podišiel aj blízko k parčíku. Tu mu jeden odvážlivec zavesil na kanónovú hlaveň starý robotnícky „prešivák“. Vtedy odzadu na tank zaútočili študenti dlažbovými kockami, aby vyvolali zapálenie benzínu. To sa nepodarilo, ale vojaci v tanku bombardovanie čadičovými kockami pocítili a iste sa zľakli, že niekto môže hodiť fľašu s benzínom. Mali spojenie s vysielacťou. Tank točil hlaveň z jednej strany na druhú, ale „kepeň“ sa mu nepodarilo zhodiť. Cúvol naspäť od parčíku do stredu námestia a odohnal študentov s kockami. Dvakrát sa otočil a v tom spustil paľbu smerom na schodisko univerzity. Keď zaropotala prvá dávka, pudovo som sa zvalil z chodníka za agáty, čo tam dodnes rastú. Nebolo mi jedno. Odtiaľ som šikmo pozeral na univerzitu. Vtom zaznela druhá dávka z guľometu a jedna študentka po zásahu do brucha podskočila. Už som vedel, že môže nastať masaker ako v roku 1956 v Budapešti. Plazením po svahu poza agáty som sa dostal späť k colnému domku. Vstal som a s mnohými Petržalčanmi sme sa dali na útek do Petržalky krytí železničným násypom.

Červenoarmejci uzavreli most.

V parku zmontovali vysieláč VLTAVA.

■■■

V noci vtiahla do Petržalky tanková kolóna z vojenského cvičenia v Maďarsku. Pred ňou dva vojenské motocykle prebehli železničnú trať, lebo závory boli hore. Výpravca na stanici nič nevedel a tak podľa grafikonu vzápätí pustil nákladný vlak do Bratislavy. Rampy zatvorili cestu a tanky jeden po druhom sa vyhýbali doľava a doprava - do priekopy. Tí vodiči dobre reagovali, inak by sa boli s nákladným vlakom zrazili. Môj starý priateľ na ten rachot tankov vykukol z okna

a videl, že tank mu pohlol bránkou. Vtom nejaká vojačka sa k nemu obrátila, lebo v spálni zažal svetlo: „Prošu vás, my vo Viengrii ili v Českoslovakiji?“ Odpovedal celý prestrašený: „Vy už na okraji Bratislavy.“ A ona: „Spasibo“.

■■■

Iná kolóna v Zemplíne prišla z Užhorodu cez Veľké Kapušany smerom na Pavlovce nad Uhom do dediny Čierne Pole. V dedine zastali, lebo omylom zatočili na vedľajšiu cestu. Stávalo sa, že občania naschvál otáčali smerové tabule, aby zmiatli okupantov. Jeden tank zastal o druhý v noci pred domom Juraja. V prednej izbe spali jeho rodičia, čo pred týždňom prišli na návštevu z USA. Syn ich v telefóne ubezpečoval, že je tu pokoj ako v Amerike. Starý Američan, keď zbadal tank pred domom dostal taký strach, že do rána ho porazilo. Jeho syn bol testom môjho brata.

■■■

V Bratislave zomrel život. Prenosná vysielacka fungovala. Pri železničnej stanici Petržalka mali železničiari záhradky. Jeden vlakvedúci sa v civile vybral po ovocie a zeleninu. Mieril k mostu. Ten strážili vojaci. Vrátil sa teda domov, obliekol si slávnostnú uniformu, na ľavú ruku zavesil kôš a do ruky notes. Keď sa blížil k mestu, spomalil chôdzu po železničných podvaloch a zapisoval čísla na „tľapkatých“ klincoch. Pri moste vojak zakričal: „Stoj! Davaj nazad!“ Ten vlakvedúci sa mu smelo pozrel do očí a povedal: „Synak, ja železodorožnyj kontrolok!“

O dve hodiny sa po trati vrátil, zastavil sa u vojakov a tí za odmenu dostali od neho po strapci hrozna. Neokúňali sa, prijali a poďakovali sa „spasibo“.

Rev. Anton Semeš

Ochrancovia Železnej opony v kurze

V Istracentre v Devínskej novej Vsi sa 8. júla bude opakovať to (písané pred redakčnou uzavierkou), čo sa každoročne uskutočňuje od roku 2011. Naposledy to bolo 4. júna 2016, keď sa konalo stretnutie bývalých dôstojníkov a funkcionárov 11. Bratislavskej brigády Pohraničnej stráže PS útvar 59-47, za účasti bývalých vojakov základnej vojenskej služby, pohraničníkov, ktorí slúžili v tomto útware do roku 1989.

Tohto roku to bude asi bez vyznamenávania, lebo sa tak stalo vlni, pri príležitosti 65. výročia prijatia zákona o ochrane štátnych hraníc (OSH) z roku 1951!

Takže ONI sa stretávajú pri príležitosti Dňa pohraničnej stráže, sviatku z obdobia socializmu!!! Propagáciu sviatku ochrany štátnych hraníc so západnými susedmi v bývalom Česko-Slovensku možno považovať za propagáciu komunistického režimu, čo je zákonom zakázané, podobne ako propagácia nacizmu či fašizmu.

Je nepochopiteľné, že títo ľudia bez svedomia si dovoľia propagovať

kultúru smrti, ktorá v období socializmu priniesla obete na ľudských životoch. Svedčí o tom pamätník v Devíne Brána slobody. Na stretnutí sa ako vždy má zúčastniť aj bývalý hlavný veliteľ 11. Bratislavskej brigády Pohraničnej stráže PS útvar 59-47 plk. Ing. Viktor Gallo, ktorý vlni vyznamenával a udeľoval medaily bývalým dôstojníkom, funkcionárom Pohraničnej stráže Bratislavskej brigády.

Plk. Ing. Viktor Gallo (29.9.1931) podpísal spoluprácu s vojenskou kontrarozvedkou (VKR), spravodajským oddelením PS už 24.10.1956, evid. číslo 11 259, krycie meno Josef Novák. Absolvoval tiež trojmesačný kurz KGB na Vysokej veliteľskej škole Pohraničnej stráže v bývalom Sovietskom zväze. Bol tiež v Operačnom štábe mesta Bratislavy s velením ZNB, ŠTB, VKR na potlačenie pokojnej Sviečkovej manifestácie 25. marca 1988 za náboženskú slobodu na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave. Operačný štáb sídlil v hoteli Carlton. Je to žijúci svedok drám, ktoré sa odohrali na hraniciach s Rakúskom do roku 1989.

Velenie Bratislavskej brigády Pohraničnej stráže prevzal v roku 1982 po plk. RSDr. Bohuslavovi Pelanovi. Predtým bol pplk. Ing. Viktor Gallo zástupcom hlavného veliteľa a náčelníkom štábu PS brigády v Bratislave.

Na ich poslednom stretnutí 4. júna 2016 nedovolili RTVS prístup a iba niekoľkí z nich prehovorili na mikrofón a kameru. Bolo to odvysielané v relácii Reportéri na STV 1 dňa 21. novembra 2016 o 22.25 hod. Na hraniciach bývalého Česko-Slovenska so západnými krajinami Nemeckom a Rakúskom zahynulo pri pokuse o ilegálny prechod štátnych hraníc vinou príslušníkov Pohraničnej stráže do **400 utečencov a 654 pohraničníkov**, vojakov základnej vojenskej služby pri výkone ochrany štátnych hraníc. Vyzývam kompetentné orgány, aby zabránili propagácii sviatkov bývalého režimu, spojeného s porušovaním piateho Božieho prikázania: Nezabiješ!

Mikuláš Tóth,

bývalý pohraničník 11. Bratislavskej brigády Pohraničnej stráže PS útvar 59-47, 9. rota PS Devín 1976-78

Chcel byť kňazom, stal sa organistom

Peter Selecký na 13. sneme PV ZPKO.

Foto Eva Zelenayová

Dokončenie z 11. strany

Vyložili nás na Záhorí v obci Studienka a strážili do rána.

Čiže vôbec ste sa nedostali na sv. omšu?

Nie. Vtedy platil rozkaz ministra vnútra pre celú republiku, demonštrantov vyvážať.

A čo ste tam celú noc robili?

Sedeli sme na lavičke a vzájomne sme sa strážili. Ja som si na hodinu zdriemol, potom zasa Tono. A prvým autobusom sme sa vrátili do Bratislavy. To bolo prvé zatýkanie. Druhé bolo v auguste. Mali sme klásť kvety pri univerzite, na mieste, kde zastrelili Danku Košanovú. Zdržiaval som sa na Horehroní, keď som sa v Pravde dočítal, že bratovi Tonovi eštecháci urobili domovú prehliadku. Okamžite som sadol na vlak do Bratislavy a Tonovi som povedal, že budem pri ňom, lebo to vyzeralo tak, že budeme sledovaní. Býval v Petržalke a v Bratislave to už okolo 15. augusta vrelo. Rozhodol som sa, že pôjdem nakúpiť proviant. Keď som sa vracal, nejaký muž ma oslovil: Pán Selecký? Neskôr sme zistili, že to bol nadporučík Hrebčík. Neodpovedal som a keď som vošiel do vchodu domu zbadal som, že pri výťahu stoja ďalší dvaja muži. Rýchlo som vybehol na druhé poschodie, kde brat býval a len čo som za sebou zatvoril, ozvalo sa búchanie pästami na dvere a krik: Otvorte v mene zákona. Neotvorili sme, zostali sme v byte

zabarikádovaní. Postupne nám vyplili elektrinu, plyn, telefón a my sme sa pri troche jedla len modlili. A 21. augusta sme sa osprchovali, obliekli a otvorili sme dvere. Okamžite nás šupli každého do iného auta a viezli na Februárku.

A čo tam?

Vyšetrovali nás. Na dvore som videl dva alebo tri obrnené transportéry, vodné delá, jednoducho bezpečnostné zložky štátu mali pohotovosť. Asi ma chceli dezorientovať, tak ma vodili kade-tade po budove až sme zastali pred výťahom, z ktorého vyšiel brat Tono s dvoma eštechákmi. Stihli sme na seba mrknúť a potom ma už vypočúvali. Keď som potreboval ísť na WC, eštechák sa odo mňa nepohol. Sledoval či nemám pri sebe nejaké motáky, ktoré chcem zničiť. Napokon ma pustili.

To už bolo bezprostredne pred novembrom '89. Kedy vás teda zatkli tretí raz?

Počas štátneho sviatku 28. októbra. Išiel som z krematória a rozhodol som sa zastaviť pri pamätníku štátnosti pred Slovenským národným múzeom. V tom čase tam bol inštalovaný lev na pylóne a zbadal som, že je pri ňom veniec od prezidenta republiky. Nahnevalo ma, že tam nie je žiadna manifestácia a tak som išiel domov, zobral som vlajku a vrátil sa k pomníku. Ako som tam stál, asi po pätnástich minútach ma oslovili príslušníci verejnej bezpečnosti a vyzvali, aby som sa legitimoval a vysvetlil,

čo tam robím. Hovorím, je štátny sviatok, nemôžem byť doma, aj ja chcem prispieť k zrúteniu systému. Po polhodine prišli vyššie šarže a prosili ma, aby som odišiel. A keď som počul, že ma prosia, zasekol som sa a povedal, že dobrovoľne odtiaľ neodídem.

A oni vás zaistili?

Samozrejme, ale až o pol dvanástej pred polnocou. Cítil som sa tam ako stroskotanec na rozbúrenom mori. Bol som sám, nevedel som, ako sa to skončí. Zastavil sa pri mne autobus s hudobníkmi z filharmónie, ktorí ma spoznali a začali skandovať: Pietro, nedaj sa! Drž sa! Z okolitých okien sa na to divadlo pozerali ľudia, ale ešte pred polnocou prišli eštecháci, dvaja sa na mňa vrhli, vykrútili mi ruky, jeden z nich ma sekol po krku a aj s vlajkou ma šupli do auta. Na výsluchu U dvoch levov sa ma pýtali, čo som tam robil. Keď ma pustili, znova som sa vrátil k pomníku. To si už príslušníci VB robili zo mňa posmech, či nemôžem spať. Okolo pol jednej v noci som sa po moste pobral domov do Petržalky a uprostred mosta ma premkol strach: Hodia ma do Dunaja a zbavia sa ma. Nikto tu nie je.

Prežili ste. Ako sa pozeráte na dnešnú slovenskú spoločnosť?

Vládne závisť, nevraživosť, podozrievavosť a to je zlé. Tieto črty by nám, Slovákom, mali byť cudzie, ale žiaľ, prekvitajú.

Eva Zelenayová

Ked' najlepšie je bez slov

Ján Litecký Šveda: Majstri labyrintu a majstri pokroku, Post Scriptum, Bratislava 2017

Slovenská literatúra je bohatá na autorov angažovanej poézie. Najnovšou zbierkou básní Majstri labyrintu a majstri pokroku sa k nim radí aj Ján Litecký Šveda. Básne vznikli koncom sedemdesiatych a v osemdesiatych rokoch minulého storočia. Zbierka je zostavená z dvoch častí. Prvú, majstri labyrintu, nemal autor v úmysle publikovať, ibaže sám cítil, že majstri pokroku nemajú šancu vyjsť, ak ich niečim neoslabí. A zozbieral texty o umelcoch. V básni Turner vyznieva celkom aktuálne: „...a namaľoval Európe čieru plachtu akademického svedomia“. Nie, ani v časoch perestrojky nemali verše Jána Liteckého Švedu šancu dostať sa legálnou cestou k čitateľovi. Vyďával ich teda ako samizdat a ponúkal dokonca eštabákum. Ale to zistil až neskôr.

Jedna z jeho básní by mohla byť

námetom aj pre niektorých súčasných tvorcov. V Sfinge pre Coleridgea píše: „ako mám rozmiestniť – najlepšie slová – v najlepších vetách – o tom – že najlepšie je – bez slov.“

Mnohí už zabudli na obdobie ne-slobody a pamätajú si z neho len sociálne výhody či lacné potraviny. Ako vnímal Pulz doby autor? „...nepočujem nič – ani dnes – možno šuchot príčinlivých podrážok – spotený zhon za podpultovým tovarom – protekciou, podvodmi – šum večného náhle- nia – žeby to bol on?“ V úvode knižky autor tvrdí, že „...riadky zverejnené v tejto knihe sú iba destilovanou osobnou výpoveďou, obnaženou na kosť pár písmen o tom, čo ma v tých časoch trápi“. A čo to bolo? Trebárs aj: „Aké jednoduché – z celého národa spraviť nepriateľov ľudu – namiesto rock'n rolu mu púšťať Kalinku – a ká-

zať mu tancovať – aj na popraviske.“

V repertoári mal autor aj báseň 14. marec. Tá by i dnes mohla vydavateľom spôsobovať problémy: „Odbíja 14. marec – tak ako každý rok – zvučne – aj keď nijaké hodinky ho neukazujú – správne – Rolexky ani Breitlingy – internacionála ho neskanduje na zjazdoch – televízia vyrába celovečerný program – zásadne bez kalendára – v slovenskom rozhlas – spievajú dedičia února – ale sme tu – nevieme dňa ani hodiny – len sviatku – a zabúdaný Dilong nám odkazuje – žalmy sa neplačú – spievajú sa.“

Angažovaná poézia Liteckého Švedu je dobrou vynútená forma. Nebolo v nej porozumenia pre nepriateľov režimu. Napriek tomu ide o brilantný prejav, rovnako ako v jeho mnohých úvahách, esejach či knižných recenziách.

Eva Zelenayová

Stále platný Anatole France

Slávny spisovateľ Jacques Anatole François Thibault, známy pod pseudonymom Anatole France (1844 -1824) roku 1910 predniesol pamätnú prednášku na pôde parížskej univerzity. Hoci odvtedy uplynulo veľa času, jeho myšlienky sú stále aktuálne, a, žiaľ, ne- naplnené. Čo povedal?

Každý zákon je zločinný, ktorý tresce väzením alebo pokutou človeka, ak prehovoril alebo niečo napísal proti našim názorom, trebárs aj najlepšie odôvodneným, proti našim citom, trebárs aj najdrahším, proti našej viere, trebárs aj najúprimnejšej. Je hanbou a potupou, keď štátna moc užíva taký zákon. Potrestať človeka za článok v novinách je ohavnosťou a hlúposťou. Nech sa vám protiví neznášanlivosť politická a morálna práve tak ako náboženská. Potierajte reči, ktoré považujete za škodlivé, ale potierajte ich rečou, slovo je jediná zbraň, ktorou slovo môže byť porazené. Nieto myšlienky úplne správnej a nieto myšlienky úplne zlej, my nemáme úplne nikdy pravdu, protivníci naši nikdy nemajú úplne nepravdu. Zamietnite teda akýkoľvek fanatizmus, chráňte a posilňujte ducha skúmania, ktorý jediný umožňuje pokrok a bez ktorého by na svete nebolo ani súcitu, ani znášanlivosti, ani širokej lásky ľudskej...

Uplynulo už 107 rokov odvtedy, k čomu nabádal Anatole France, teda proti slovu bojovať slovom, ale nie pokutou a kriminálom a my sa opäť vzdávame od jeho posolstva. Po posledných legislatívnych úpravách naša vládnuca elita rezig-

novala na to, čo on i mnohí iní humanisti hlásali a rezignovala aj na zdravý rozum. Hanba a potupa padá na ministerstvo spravodlivosti, vládu, národnú radu i prezidentský palác, teda na všetkých, čo sa podieľali na hanebnej novele trestného zákona a jej schválení. Pravda, osnova zákona vznikla mimo Slovenska, keďže trestá za činy u nás sa nevyskytujúce - apartheid, rasizmus, xenofóbia. Cigánov sme tolerovali, černochovej i cudzincov (xein je cudzinec) trebárs aj inej rasy sme vítali, pohostili a uctili. Dozaista legislatíva už anticipuje budúci vývoj, keď ich k nám budú masovo dovážať...

Smutná novela tzv. protiextrémistického zákona trestá nielen za vyslovený názor, kritiku alebo aj vedecky podložený argument, ale dokonca bremeno dôkazu prenáša na obvineného, čo je unikát v trestnoprávnej praxi, aký by sme sotva našli aj v najtvrdších diktatúrach.

Ak vám v knižnici, zásuvke, počítači alebo inde nájdete tzv. extrémistický materiál, teda knihy, spisy, či veci, musíte vy dokázať, že ich máte z dôvodov študijných alebo zberateľských. V minulom režime bolo stíhané len šírenie závadnej (najčastejšie protisocialistickej) literatúry a spisov, teraz už aj jej obyčajné držanie dáva represívnym orgánom možnosť obviňovať vás. Hoci Rusko sa už dávnejšie zbavilo bolševizmu, slávna Európska únia a jej päťmilionový satelit, ktorému je zatiaľ dovolené nazývať sa Slovenská republika, sto rokov od nástupu bolševizmu si ho potichu opäť budujú.

Ivan Mrva

STALO SA V JÚLI A V AUGUSTE

29. júna – 3. júla 1995 na pozvanie Biskupskej konferencie Slovenska, prezidenta SR a predsedu vlády SR pápež Ján Pavol II. vykonal päťdňovú pastoračnú návštevu v Slovenskej republike. Navštívil Bratislavu, Nitru, Šaštín, Košice, Prešov, Levoču a Vysoké Tatry.

1. júla 1947 na tradičnej púti na Mariánskej hore v Levoči, tentoraz s mnohými krížmi, sa zúčastnilo vyše 130 000 veriacich. Táto púť sa stala každoročnou manifestáciou viery a nepriameho protestu proti bezbožnému režimu napriek všetkým prekážkam, ktorými sa komunisti usilovali znemožniť, alebo aspoň obmedziť tento prejav viery a nádeje slovenských katolíkov.

3. júla 1945 SNR vydala nariadenie o prepúšťaní osôb štátne nespôhlivých zo súkromných služieb.

3. – 4. júla 1945 bolo z katolíckeho univerzitného internátu Svoradov v Bratislave uväznených 64 študentov.

7. júla 1946 vedenie Benešovej Národnosocialistickej strany vypracovalo tajný dokument – Memorandum o Slovensku, v ktorom dopodrobna rozviedlo plány na duchovnú a mocenskú asimiláciu a etnicko-politickú likvidáciu slovenského národa.

11. júla 1951 Národné zhromaždenie schválilo zákon o ochrane štátnych hraníc. Na tomto základe pohraničná polícia mohla strieľať do občanov, ktorí sa pokúšali odísť za hranice štátu.

14. júla 1949 Štátny súd v Bratislave na základe obžaloby prokurátora Ondreja Ujhelyiho zo dňa 22. mája 1949 odsúdil šesť mladých Slovákov členov Bielej légie, ktorej cieľom bolo obnovenie slovenskej štátnosti. Augustín Lednický ako vedúci skupiny bol odsúdený na trest smrti a bol aj popravený. Na doživotné väzenie boli odsúdení dvaja 21-roční Milan Michal Biščo a Štefan Erlach; Anton Petrek dostal 25 rokov a Ján Ganišin 15 rokov väzenia. (Pri novom súdnom konaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici 6. septembra 1990 boli

rozsudky zrušené a všetkých uznali za nevinných.)

14. júla 1950 vládnym nariadením č. 112/1950 komunistická vláda zrušila všetky diecézne semináre (cirkevné školy pre prípravu na kňazstvo) aj rehoľné vysoké školy bohoslovnia a zriadila na Slovensku jedinú bohosloveckú vysokú školu, ktorú nazvala Rímskokatolícka cyrilometodejská (sic!) bohoslovecká fakulta v Bratislave. Dozor nad touto fakultou zverili Štátnemu úradu pre cirkevné veci.

17. júla 1960 vo väzení v Leopoldove zomrel utýraný gréckokatolícky prešovský biskup Pavol Peter Gojdič. Pápež Ján Pavol II. ho v roku 2001 vyhlásil za blahoslaveného mučeníka, ktorý podstúpil smrť za svoju vieru.

17. júla 1992 SNR schválila Deklaráciu o zvrchovanosti Slovenskej republiky, ako základný dokument suverénosti štátu slovenského národa.

20. júla 1950 začala Štátna bezpečnosť deportovať aj diecéznych kňazov, najmä farárov, zo všetkých krajov Slovenska do koncentračného tábora v Mučeníkoch (neskôr – že by aj preto? – premenované na Sládečkovce). Za týždeň tam deportovali vyše 150 kňazov.

21. júla 1948 bola zákonom č. 213/1948 zlegalizovaná protiprávna činnosť Akčných výborov. Jej výsledkom bolo medzi iným prepustenie 28 000 občanov zo štátnych a verejných služieb, vylúčenie z vysokých škôl asi 7 000 študentov a nepriamo aj začiatok mohutnej emigračnej vlny, ktorá do roku 1950 priviedla asi 25 000 občanov k tomu, aby hľadali útočisko v západných krajinách, neraz s rizikom straty vlastného života.

28. júla 1914 Rakúsko-Uhorsko vypovedalo vojnu Srbsku. To bol začiatok prvej svetovej vojny. Podľa odhadov sa postupne zúčastnilo na vojnových operáciách asi 400 000 Slovákov.

4. augusta 1965 zomrel spišský biskup Ján Vojtaššák v nemocnici v Říčanoch pri Prahe.

12. augusta 1919 na zhromaždení v Žarnovici Andrej Hlinka predstavil text Pittsburskej dohody.

13. – 15. augusta 1933 sa v Nitre konali veľké Pribinove slávnosti pri príležitosti 1100. výročia posvätenia prvého kostola na Slovensku, ktorý dal postaviť knieža Pribina.

K zhromaždených desaťtisícom veriaciach prehovoril z tribúny Andrej Hlinka, ktorý slávnostne vyhlásil: „Slováci už na úsvite dejín Slovanov mali svojho vladára Pribinu. Boli sme teda už vtedy národom slobodným, samobytným, svojráznym, národom kresťanskej a slovenskej kultúry. Kým iné národy slovanské v tých časoch nedospeli ešte k dostatočnej kresťanskej vzdelanosti, my, Slováci, žili sme už ako národ kresťanský a slobodný.“

20. – 21. augusta 1968 vojská piatich komunistických štátov Varšavskej zmluvy bez vypovedania vojny vtrhli v noci do Česko-Slovenska, obsadili jeho územie a zmocnili sa kontroly štátu.

22. augusta 1936 maďarský ríšsky správca Miklós Horthy počas svojho stretnutia s kancelárom Nemeckej ríše Adolfom Hitlerom zdôraznil, že „predovšetkým treba zničiť Česko-Slovensko (...) Verím, že naša nádej nie je neopodstatnená a že v prípade spomenutého úroku v krátkom čase obsadíme celé územie Horného Uhorska.“

23. augusta 1945 SNR vydala nariadenie č. 105/1945 o zriadení pracovných táborov pre osoby odsúdené na základe retribučného súdnictva.

29. – 31. augusta 1950 komunistický režim realizoval tzv. Akciu R, ktorá znamenala násilné deportácie veľkej časti rehoľných sestier zo 137 slovenských kláštorov do 16 koncentračných táborov.

30. augusta 1944 prezident SR Jozef Tiso vo svojom rozhlasovom prejave zdôraznil, že „slovenská štátna samostatnosť sa zrodila z nepopierateľného prirodzeného práva slovenského národa na vlastný život“.

31. augusta 1944 vojenské vedenie povstalcov v Banskej Bystrici žiadalo Česko-Slovenské ministerstvo národnej obrany v Londýne o bombardovanie Bratislavy.

Denník SME porušil zákon

Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda zaslal 29. júna 2017 redakcii SME reakciu na články v tomto denníku, dotýkajúce sa našej organizácie. Vydavateľ denníka nerešpektoval zákon a reakciu PV ZPKO v zmysle zákona neuverejnil. List uvádzame v plnom znení:

ŽIADOSŤ O ODPOVEĎ

V zmysle tlačového zákona č.167/2008 Vás žiadame o uverejnenie odpovede podľa paragrafu 8 na Váš článok z utorka 27. júna 2017 „Kňaz propaguje fašistov“:

Už samotný titul článku je propagandistická manipulácia, keďže neadekvátne používa pojem „fašizmus“ tak, ako ho definoval Stalin ešte na zjazde Kominterny, na označenie všetkých nepriateľov komunizmu, čo väzni komunizmu pociťujú ako urážku. Článok je hrubo manipulatívny, lebo jednotlivé tvrdenia vytrháva z kontextu a deformuje ich zmysel – napríklad opis pravicových východísk Kotlebovej strany stotožňuje s jej podporou. Naš časopis rovnako ako naša organizácia nepodporuje nijakú politickú stranu. Uvádza aj lživé tvrdenia o výške podpory pre časopis Svedectvo, ktorá tvorí zhruba tretinu uvedenej sumy. Keďže naši členovia sú slobodní ľudia a predpokladajú, že slobodu slova majú zaručenú ústavou, nechápu kádrowanie pre politické názory ako z 50. rokov, čo sa stalo v prípade šéfredaktorky a predsedu redakčnej rady nášho časopisu. My neštudujeme ani triedny, ani rasový pôvod svojich prispievateľov. Rovnako odmietame psychologické podfarbovanie pojmu nacionalista, lebo naši členovia si pre takéto obviňovania veľa nevinne vytrpeli. Dôstojného pána Jána Košiaru považujeme za katolíckeho kňaza oddaného cirkvi a národu, ktorý sa správa podľa evanjelia – čiže nikoho a priori neodsudzuje a neprechováva voči nikomu nenávisť. Je vlastenectvo „kontroverzné“? Prečo by sme si nemali objektívne pripomínať významné medzníky našich dejín? Naši členovia, väzni komunistickej totality, vo veľkom počte dopisovatelia nášho časopisu, sú presvedčení, že aj svojim osobným utrpením prispeli k tomu, že už nebude platiť jediný správny, navyše komunistický výklad našich dejín. Mimochodom, keby ste poznali náš časopis dlhšie, zistili by

ste, že už viackrát sa venoval aj utrpeniu našich židovských spoluobčanov. PV ZPKO odsudzuje akúkoľvek formu totalit a hlboko sa skláňajú pred všetkými obeťami oboch totalít 20. storočia, pričom komunistickú totalitu považujú za veľmi ničivú, lebo doteraz silne deformuje myslenie ľudí.

Vrchol podprahovej manipulácie a propagandistickej lži však tvorí stĺpček Jakuba Fila „Spolky“. Nad tvrdením „nepochopili, že neexistuje sloboda slova len pre jednu vybranú skupinu“, by sme sa mohli síce ironicky zasmiať, či odporúčať redaktorom SME, aby si ho zavesili nad pracovný stôl. Horšie je to však s podsúvaním, že slovenský nacionalizmus je ideológia nadradenosti, pretože ten bol vždy demokratický a usiloval sa iba o vyrovnanie so svojimi susedmi. No vrchol cynizmu a výsmech ľudskosti je pre našich členov tvrdenie, že „sa postavili na stranu tých, ktorí chcú zničiť demokraciu ... a chcú vešať svojich odporcov“. Veď práve väzni komunizmu majú jednu z najväčších zásluh na nastolení demokracie a na jej obrane. A vrhnúť do tváre tým našim členom, ktorým komunisti popravili otca či manžela, že chcú niekoho vešať, je už neodpustiteľný hyenizmus.

29. júna 2017

Ján Litecký Šveda

predseda PV ZPKO, III.odboj

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda, duchovný našej organizácie dp. Ján Košiar spolu s nitrianskou predsedníčkou RO pani Alžbetou Loudovou** sa zúčastnili 23. júna na rokovaní o výrobe a umiestnení pamätnej tabule J. Em. Jánovi Chryzostomovi kardinálovi Korcovi na biskupskom úrade v Nitre s nitrianskym biskupom Mons. Viliamom Judákom. Zúčastnil sa aj spoluautor výtvarného riešenia tabule akademický architekt Ján Jura. Predmetom rokovania boli problémy, ktoré začal robiť pamiatkový úrad

v Nitre. Na rokovaní sa ako najbližší krok dohodlo, že naša organizácia zašle list so žiadosťou o pomoc primátorovi mesta Nitra Jozefovi Dvončovi, čo sa obratom uskutočnilo.

■ **Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda 29. júna odovzdal v redakcii SME** v zmysle tlačového zákona č.167/2008 žiadosť o odpoveď na manipulačný a nepravdivý článok o našom časopise z utorka 27.6.2017 „Kňaz propaguje fašistov“, tak, ako sa dohodlo na redakčnej rade 28. júna 2017.

Asimilácia Slovákov Čechom nevyšla

Strohé konštatovanie v historickom kalendári, že 7. júla 1946 vedenie Benešovej Národnosocialistickej strany vypracovalo tajný dokument – Memorandum o Slovensku, v ktorom dopodrobna rozviedlo plány na duchovnú a mocenskú asimiláciu a etnicko-politickú likvidáciu slovenského národa, nadobudlo počas komunistického režimu obľudné rozmery.

V dokumente sa uvádza, že „existencia československého štátu nebude zabezpečená, pokiaľ nebude získaný bezvýhradne pre československú myšlienku slovenský ľud“. Asimilácia Slovákov sa mala realizovať prostredníctvom duchovných a mocenských nástrojov. A „najjednoduchšia, najrýchlejšia a najhladšia cesta je cesta

získať slovenský ľud prostredníctvom cirkvi“.

V tomto roku si pripomínáme štvrtstoročie významných medzníkov vedúcich k vzniku samostatnej republiky. Že to nebolo jednoduché dokazuje aj memorandum v časti mocenskej asimilácie: „Toto rameno českej politiky musí smerovať k tomu, aby slovenský národ bol po všetkých stránkach tak oslabený, že vôbec ani nebude môcť pomýšľať na vytvorenie samostatného štátu“.

Národnosocialistická strana, ktorej predsedom bol Edvard Beneš, nebola po vojne likvidovaná takým spôsobom, ako na Slovensku Hlinkova slovenská ľudová strana, hoci, ako uvádza Wikipedia, „podľa ideológie tejto strany

vznikol pojem nacizmus“. Ešte zaujímavejší je fakt, že v roku 2005 v ČR vznikla Česká strana národne socialistická, ktorá sa hlási k histórii Českej strany národne sociálnej, založenej v roku 1897. Taktiež sa hlási k jej nástupkyňi Československej strane národne socialistickej. A tá chápe národovectvo ako ochranu záujmov svojej vlasti, tak ako to podľa názoru strany chápali zakladatelia Československa. A ako národovectvo chápali zakladatelia Československa (bez pomlčky) dokazuje memorandum strany o Slovensku z roku 1946. Ktovie, či nejestvuje ďalšie tajné memorandum o Slovensku, keď sa ustavične množia pokusy na zjednotenie oboch štátov.

(ez)

Mária Dvorčáková pravidelne informuje prezidenta SR Andreja Kisku o stave politických väzňov na Slovensku. Podala o tom správu aj na sneme. Prezident si však nevie nájsť čas na obete komunizmu. Ono to nie je Pohoda.

Foto Eva Zelenayová

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby

sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda nepravníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na **číslo účtu**: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujte na tel. čísla 0905 737 790. Darcom úprimne ďakujeme.

**Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo**

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák , Bratislava	50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová , Bratislava	20 EUR
KASICO a.s. , Bratislava	80 EUR
Dana Štabová , Bratislava	10 EUR
Tibor Mikuš , Suchá nad Parnou	100 EUR
Miroslav Ľuba , Leopoldov	100 EUR
Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie	

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 92 rokov, 25. júna 2017, zomrel **Ján GAŠPAR** z Banskej Bystrice, dlhoročný člen PV ZPKO. Posledná rozlúčka sa konala 28. júna 2017 v rímskokatolíckom kostole v Banskej Bystrici-Radvani.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

■ **PRIPOMÍNAME. Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod. Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.**

PRIPOMÍNAME SI

Životné jubileum 95 rokov oslávila 15. júna 2017
Mária MARONOVÁ z Bratislavy. Oslávenkyňu sme
neuvěřnili v júnovom čísle Svedectva, za čo sa jej
ospravedľujeme.

V JÚLI si pripomínáme významné životné jubileá
týchto našich členov a priaznivcov. Spomínáme aj na
tých členov, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

55 rokov

Ján Macko, Topoľčany 8.7.1962

60 rokov

Róbert Tarnóczy, Costa Rica 24.7.1957

Bohuslav Pagáč, Levoča 22.7.1957

70 rokov

Jana Vranková, Galanta 24.7.1947

80 rokov

Magdaléna Sotáková, Trebišov 21.7.1937

81 rokov

Anna Vavrová, Hlohovec 26.7.1936

Marta Šinálová, Medzibrodie n/Oravou 13.7.1936

Mária Jančíková, Spišské Podhradie 5.7.1936

83 rokov

Adolf Jača, Bernolákovo 13.7.1934

Alfonz Kosa, Žilina 31.7.1934

Oľga Butalová, Michalovce 19.7.1934

Stanislav Bidžovský, Tvrdošín 15.7.1934

Marta Prekopová, Považská Bystrica 3.7.1934
Margita Hagenová, Bratislava 28.7.1934

84 rokov

Ján Čižmár, Trhovište 16.7.1933

Jakub Novák, Krompachy 22.7.1933

85 rokov

Štefan Maďar, Borský Sv. Mikuláš 31.7.1932

Pavol Šandorfi, Trenčianska Teplá 1.7.1932

Oľga Keplová, Martin 19.7.1932

86 rokov

Elena Strašitáková, Šenkvice 3.7.1931

František Boža, Humenné 15.7.1931

87 rokov

Anna Vitéková, Žilina 9.7.1930

Otto Walner, Špačince 8.7.1930

89 rokov

Anna Zacková, Visolaje 29.7.1928

90 rokov

Michal Pavlík, Plechotice 28.7.1927

91 rokov

Viliam Žofčík, Žilina 23.7.1926

92 rokov

Miroslav Sarvaš, Nitra 17.7.1925

94 rokov

Ján Parcer, Nitrianske Rudno 13.7.1923

95 rokov

Anna Tóthová, Bratislava 21.7.1922

V AUGUSTE si pripomínáme významné životné jubileá
týchto našich členov a priaznivcov. Spomínáme aj
na tých členov, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

50 rokov

Tibor Tuchyňa, Pezinok 21.8.1967

Ladislav Staš, Levoča 15.8.1967

Ján Vasko, Spišský Hrušov 1.8.1967

60 rokov

Anna Repáková, Levoča 1.8.1967

75 rokov

Alexander Kovárik, Borský sv. Jur 11.8.1942

80 rokov

Anna Petříková, Topoľčany 29.8.1937

Mária Šidová, Ružomberok 2.8.1937

Marta Malášková, Malacky 25.8.1937

Ružena Putnoková, Banská Bystrica 8.8.1937

81 rokov

Cecília Tarnóczyová, Prievidza 28.8.1936

Michal Šustek, Žarnovica 20.8.1936

Helena Kašperová, Levoča 6.8.1936

82 rokov

František Kvanta, Hlohovec 7.8.1935

Štefan Novák, Košice 8.8.1935

83 rokov

Jozefa Belicová, Pezinok 23.8.1934

Karol Körmoczy, Žiar n.Hronom 23.8.1934

84 rokov

Martin Drahoš, Plavecký Štvrtok 1.8.1933

85 rokov

Ladislav Geró, Nitra 7.8.1932

PaedDr. Elena Súlová, Trnava 15.8.1932

Jozef Melek, Námestovo 17.8.1932

Emília Ilončíková, Pruské 8.8.1932

86 rokov

Ružena Závradská, Gajary 31.8.1931

Anna Krupová, Vrbnica 7.8.1931

87 rokov

Ján Gdovičín 19.8.1930

Milan Tunega, Trenčín 16.8.1930

Viera Marušková, Martin 30.8.1930

Vojtech Brázdovič, Bratislava 30.8.1930

Pál Sebök, Štítnik 28.8.1930

88 rokov

Helena Hlbocká, Boleráz 17.8.1929

89 rokov

Mária Červenková, Nitra 24.8.1928

Mária Hubová, Košeca 4.8.1927

vdp.Viktor Olos 4.8.1927

92 rokov

Ľudovít Paulovič, Nitra 14.8.1925

Martin Markuliak, Bratislava 23.8.1925

94 rokov

Vilma Sopúchová, Sered' 4.8.1923

98 rokov

Ondrej Chromčo, Bugľovce 29.8.1919

Jubilantom srdečne blahoželáme

Opera Slovenského národného divadla
Ján Cikker: JURO JÁNOŠÍK
1713—1963

Pohľad na Devín

Z TECHNICKÝCH DŮVODŮ LET
ODLOŽEN

V důsledku mimořádných událostí v srpnu 1968
let IL-62 neuskutečněn.

S prvoletom ČSA IL-62
P r a h a - H a v a n a

VPL

P.T. Geza S t r o m
poste restante

H A V A N A

República de Cuba

Retour à l'expéditeur

Foto Vyskočil

V. Kučera

Postbox C/61

Bratislava

Czechoslovakia

RETOUR

Imprimé